New York Public Library 470 Fifth Ave.

APR 17 1950

VIENYBĖ

Lithuanian National Weekly

L..ml., 14 N. BROOKLYN, N. Y. PENKTADIENIS, 1950 M. BALANDŽIO (APRIL) 7 D. KAINA 10 C.

Šiandien

Pavasario šventė
Ginčas dėl žemės
Visi susidomėję
Bolševikpalaikiai

JUOZAS TYSLIAVA

Velykos — Kristaus prisikėlimo šventė.

Velykos — pavasario šventė.

Mes, kurie gimę Lietuvoje, ypač giliai jaučiame šios šventės nuotaiką.

Deja, Lietuva, kur mes, maži būdami, basomis kojomis, bėgiodavome takeliu į beržyną atsigerti sulos, tebelaukia savo pavasario švenčių.

Visas krikščioniškas pasaulis kasmet gieda savo Aleliuja.

Kada gi Lietuva, atsikėlusi drauge su gamta, galės užtraukti savo laisvės pavasario Aleliuja?

***

Ir vėl vienuolikoje vakarinių valstybių keliamas žemės nuosavybės klausimas.

Įsivaizduokite, kad 53 nuošimčiai tų valstybių žemės tebepriklauso federalinei valdžiai.

Šis klausimas, pradėtas svarstyti devintame kongrese, dar ir dabar neišspręstas.

New Yorko valstybė, kur tik vienas nuošimtis žemės tepriklauso federalinei valdžiai, to negali suprasti.

Stebisi ir New Jersey, nors jos žemės Dėdei Samui priklauso du nuošimčiai.

***

Dviem savo bendradarbiams, J. Šiaučiūnui ir M. Stoniui, Vienybė leido pasisakyti naujųjų laikraščių reikalu.

Savaime suprantama, kad tos dvi, viena kitai priešingos, nuomonės nereiškė Vienybės nuomonės.

Bet, štai, vieno gydytojo žmonos politinių ambicijų organo redaktorius (h.b.) rašo, kad "toks senas laikraštis, kaip Vienybė, kuris yra dabar privataus asmens rankose" esąs priešingas naujiems laikraščiams.

Maža to. Asmuo, kuris Lietuvoje leido savo laikraštį, teigia, kad ta „privataus asmens" Vienybė norinti išnaudoti žurnalistus...

„Kuriais gi moralės ir etikos sumetimais" tai rašoma?

***

„Kalba didžiausia lietuvių organizacija."

Kalba, tai kalba, bet kaip ji kalba?

Ar, kartais, toks rimtas SLA pareigūnas, kaip dr. S. Biežis, nepagalvoja, kad jau laikas būtų tą „didžiausią lietuvių organizaciją" apvalyti nuo tokių kalbos anachronizmų, kaip "Pildomoji Taryba", "urėdas", "naudos" ir tt.

Nenuostabu, kad Dirva juokiasi, jog "gerovės komitetas" nori "steigti viešus namus, kuriuose mūsų jaunoji karta rastų patogią vietą..."

***

Pradedant "gerovės komitetu" ir baigiant tais, kurie norėtų būti išrinkti į Vykdomąją Tarybą, visi dabar domisi Susivienijimu.

Net buvę tremtiniai, kuriems SLA ir jo reikalai tuo tarpu dar "nežinoma žemė", taip pat rašo, rašo...

Tai vis, matyt, tų kandidatų į "urėdus" įtaka.

Bet tas, toks nepaprastas, domėjimasis Susivienijimu baigsis šio mėnesio pabaigoje, kai tik bus išrinkti, arba teisingiau pasakius, perrinkti jo pareigūnai.

Tokios audrelės vandens šaukšte kartojasi kas dveji metai.

JAV STIPRINA SAVO AVIACIJĄ

Kongreso karo komisijos pirmininkas Vinson balandžio 4 d. pareikalavo $533,289,211 ypatingų lėšų JAV aviacijai stiprinti, nes Sovietų Sąjunga "atominį Pearl Harbour planuoja."

Jis pareiškė, kad ateinančių metų $13,911,127,000 karo biudžetas "amerikiečių karo aviaciją sunaikinsiąs." Jo prašoma suma reikalinga 48 aviacijos grupės padaryti kovingas.

Atėjty yra galimas atominis žaibinis karas. Esą žinoma, kad Sovietų Sąjunga organizuojanti galingiausią pasaulyje aviaciją. Ji organizuoja, kad ją galėtų panaudoti rūpestingai paruoštai Pearl Harbour dienai.

Vinsonas toliau reikalavo, kad naujiems lėktuvams įsigyti suma būtų padidinta iki $1,550,000,000 ir karo laivyno aviacijai iki $1,033,289,221.

Tuo metu, kai Vinson kalbėjo kongrese, karo sekretorius Louis Johnson Pentagone spaudos atstovams pareiškė, kad jis prašęs štabų viršininkus dar kartą peržiūrėti lėktuvų pirkimo planą ir gavęs jų atsakymą, padarysiąs pranešimą kongresui.

Eisenhower taip pat pasisakė, kad būtų sustiprintos JAV karinės pajėgos ir daugiau būtų skiriama lėšų naujiems lėktuvams įsigyti. Jis pažymėjo, kad pirmoje eilėje turi būti stiprinama Alaska. Ten turįs būti įrengtas radaro tinklas ir kariuomenei pakankamas patalpų kiekis.

L. Johnson pareiškė, kad balandžio 4 d. jis kalbėjęsis su gen. Eisenhower, ir tarp jų nuomonių nesą esminių skirtumų. Iš karo biudžete numatytų lėšų būsią pradėti statyti kariniai sustiprinimai Alaskoje.

Balandžio 4 d. prezidentas Trumanas naujuoju aviacijos sekretoriumi paskyrė Thomą K. Finletter, 1941 — 1945 m. dirbusį valstybės departamente.

Stalino penktoji kolona

FBI duomenimis, šiapus geležinės uždangos komunistinė penktoji kolona turinti apie 12 mil. šalininkų.

Šiaurinėje Amerikoje registruotų komunistų partijos narių esama 122,000, iš jų daugiau kaip pusė - Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Centrinėje Amerikoje - 176,000 komunistų, Vakarinėje Europoje - 4,750,000 komunistų. Daugiausia jų yra Italijoje ir Prancūzijoje.

Tolimuosiuose Rytuose - daugiau kaip 3,500,000 komunistų, iš jų Kinijoje - apie 3,000,000.

Italijoje ir Prancūzijoje komunistai sudaro rimtą pavojų tų kraštų saugumui. Ten jie yra visokių riaušių ir neramumų kurstytojai ir kėlėjai.

3 mil. Kinijos komunistų laiko paverge 463 mil. savo krašto gyventojų.

AKTUALĖJA VOKIETIJOS PROBLEMA

JAV Aukštasis Komisaras Vokietijai McCloy balandžio 4 d. pareiškė, kad Vokietija privalo būti ir ūkiškai ir politiškai įjungta į Jungtinę Europą, kad būtų galima atsispirti prieš Sovietų Sąjungos ekspansiją.

Tačiau tai padaryti šiuo metu nelengva, nes Vokietijos kaimynai bijo, kad Vokietija tiek nesustiprėtų, jog taptų pavojinga. Tą baimę išnaudoja Sovietų Sąjunga, propaguodama suvienytą Vokietiją Sovietų Sąjungos globoje.

McCloy iškėlė klastingus Sovietų Sąjungos metodus pajungti Vokietiją. Tiesioginis Sovietų Sąjungos tikslas esąs užgrobti Berlyną. Vakarų sąjungininkai to neleisią daryti.

Šiandien Vakarai turį progos susijungti bendram gynimuisi. Ryt tai padaryti galį būtį per vėlu. Šiandien Vokietija esanti persiformavimo stadijoje ir galinti įeiti į Jungtinę Europą. Ryt Vokietijos ir kitų Europos kraštų būklė galinti pakitėti ir bendrą veikimą apsunkinti.

Balandžio 2 d. kongrese McCloy pareiškė, kad šiuo metu Vokietija jaučia stiprų Sovietų Sąjungos spaudimą, kuris komunistuose keliąs laimėjimo vilčių. Vakarų Sąjungininkai savų pozicijų negalį užleisti. Vokietija padariusi didelę pažangą, betgi jai dar esanti reikalinga parama.

Ateinantiems metams okupuotos Vokietijos administracijai McCloy kongresą prašė $30,000,000. Vien tik Vokietijos persiorientavimui esą reikalinga $18,500,000.

Europos gynyba be Vokietijos sunkiai įmanoma. Todėl darosi aktualus Vokietijos apginklavimo klausimas.

Balandžio 4 d. daugumas Olandijos parlamento narių pasisakė už Vokietijos apginklavimą.

Tuo reikalu paruoštame memorandume, be kitko, sakoma, kad Europos kraštų ūkinis ir politinis atkutimas be Vokietijos esąs neįmanomas.

Respublikonų senatorius Jenner smarkiai kritikavo Dean Acheson Vokietijos politiką. Vokietijos fabrikų demontavimą jis pažymėjo, kaip prokomunistinį amerikiečių tautos išdavimą. Jei amerikiečiai visa žinotų, kas Vokietijoje dedas, tai jų įsiutimas rytdieną priverstų Dean Acheson atsistatydinti, pareiškė Jenner senate.

KOMUNISTAI NEPATENKINTI SOVIETINIU GYVENIMU

Neseniai Bavarijoje (Vokietijoje) įsisteigė Ukrainos Laisvės Kovotojų Armijos štabas, kuris palaiko ryšį su užgeležinės uždangos kovojančiais tos pačios armijos nariais, siekiančiais iki 20,000 bendro skaičiaus.

Šis sąjūdis savo pradžią siekia 1919 metų. Paskutiniojo karo metu pradžioje ši armija kovojo vokiečių pusėje, bet įsitikinusi, kad ir vokiečiai — naciai negeresni už bolševikus, pradėjo savo veiklą prieš vienus ir kitus, vykdydami teroro veiksmus prieš abiejų karšuomenes.

Dabar šios armijos nariai Rusijoje apsikasę bunkeriuose. Juos remia visi, kurie eina prieš bolševizmą. Odesos, Nikolajevo ir kitų miestų srityse kovojusieji dalinjai buvo gavę įsakymą susisiekti su Rytprūsiuose kovojančiais vokiečių ir pabaltiečių pasipriešinimo dalimais. Pats susitikimas, pareikalavęs nemažą aukų, įvyko ties Allensteinu Rytprūsiuose.

Antroji iš neseniai Vakarus pasiekusios grupės yra moterų, tos armijos kovotojų, dalinys, su ginklais, atvykusios į Bavariją po devynių savaičių pavojingos kelionės. Čia jos, ligi gaus atitinkamą štabo parėdymą, pasipraktikuos Erlangeno universiteto medicinos klinikoje, kad vėl pasiimtų naujas pareigas sanitarijos daliniuose.

Atvykusios painformavo apie ūkinę padėtį Ukrainoje. 1946 metais čia buvęs didelis badas, priminęs maždaug 1932 metus. Kolchozininkai tegavę per dieną 400 g duonos ir daugiau nieko.

Dabar pačioje Rusijoje kasdien vis labiau didėjąs net vadovaujančių komunistų nepasitenkinimas gyvenimu. "Ką — sako jie, mes ankščiau buvome komunistai, bet mes matome, kad tai neveda prie gero. Stalinas daug pažadėjo, bet nieko neištesėjo." Didesniuose miesteliuose propagandos sumetimais paliktos cerkvės, bet kaimuose — viskas sugriauta. Bendras nepasitenkinimas didėjąs, o pogrindžio veikėjai gauna daugiau pasitikėjimo.

Medicinos studentas, kuris Ukrainų Išlaisvinimo Armijoje buvo kaip gydytojo padėjėjas, gavęs įsakymą su nepaprastu uždaviniu vykti į Vokietiją, su vyrų būriu atliko pavojingą kelionę, per Karpatus ir pagaliau atsirado Vokietijoje, pranešė, kad susišaudyme su Čekijos pasieniečiais iš 30 vyrų ukrainiečiai netekę 15. Bendrai Ukrainų Išlaisvinimo armijoje esanti labai kieta disciplina.

AMERIKOS IR PASAULIO ĮVYKIAI

Leo Blum, Prancūzijos socialistų partijos vadas ir kelis sykius buvęs ministeriu pirmininku, mirė kovo 30 d. Palaidotas valstybės lėšomis.

"Pasaulio pilietis Nr. 1" Harry Davis, savo laiku pagarsėjęs Prancūzijoje, pasiilgęs savo tėvynės, atvyko į JAV. Čia jis įsileistas kaip be pilietybės. Jis JAV pilietybės buvo atsisakęs.

JAV karinių pajėgų Europoje vadas, generolas Thomas T. Handy, pareiškė, kad JAV okupacinė kariuomenė yra paruošta visokiems eventualumams.

Balandžio 4 d. Argentinos 10,000 uosto darbininkų paskelbė 2 d. streiką.

Anglijoje iš įstaigų ir mokyklų pradėta šalinti komunistams palankius asmenis.

Vakarų Europoje vienas žmogus per dieną vidutiniškai sunaudoja 2800 kolorijų, o JAV — 3300. Pagrindinis europiečio maistas: duona ir bulvės. Riebalų, mėsos ir cukraus mažiau naudoja, negu prieš šį karą.

Gen. McArthur artimiausiu laiku ruošiasi aplankyti Australiją.

Balandžio 3 d. Vokietijoje pradėti JAV aviacijos 4 dienų manevrai, kuriuose dalyvauja 250 lėktuvų.

Į 5 metų Vengrijos išlaisvinimo sukaktuvių minėjimą Budapeštan atvyko Sovietų Sąjungos maršalas Vorošilovas.

Kominformo kraštai, vadovaujami Sovietų Sąjungos, pradėjo „pavasarinę ofenzyvą" prieš Jugoslaviją.

Balandžio 1 d. Strasburge sėkmingai pasibaigė Europos Tarybos 3 d. posėdžiai.

Nuo gegužės mėn. Vakarinėse Vokietijos zonose cukrų bus galima laisvai pirkti.

Vienoje amerikiečių ir prancūzų MP nušovė bulgarą Blumą, kuris grobdavo žmones ir juos perduodavo sovietams. Blum nušautas suimant. 15 jo gaujos narių suimta, 4 dar ieškomi.

Į New Yorką atvyko 30 Švedijos darbininkų delegacija susipažinti su JAV pramone ir darbo sąlygomis. Ekskursiją suorganizavo New Yorke leidžiamas švedų laikraštis.

Pabėgo Markgrafas

Buvęs rytinio Berlyno policijos prezidiumo prezidentas Paul Markgraf atbėgo į Vokietijos britų zoną.

Praeitų metų spalio mėn. P. Markgraf iš savo pareigų pasitraukė. Manyta, kad jis arba tapo sovietinio "valymo" auka arba jam yra numatytos kitos svarbios pareigos.

P. Markgrafas buvo klusnus sovietų tarnas ir Vakarų sąjungininkams yra sudaręs daug nemalonumų. 1945 — 1947 m. jam esant rytinio Berlyno policijos prezidentu, 5413 berlyniečių dingo be žinios.

Kur šiuo metu P. Markgraf britų zonoje laikosi, nežinoma. Jo ieško britų saugumo organai.

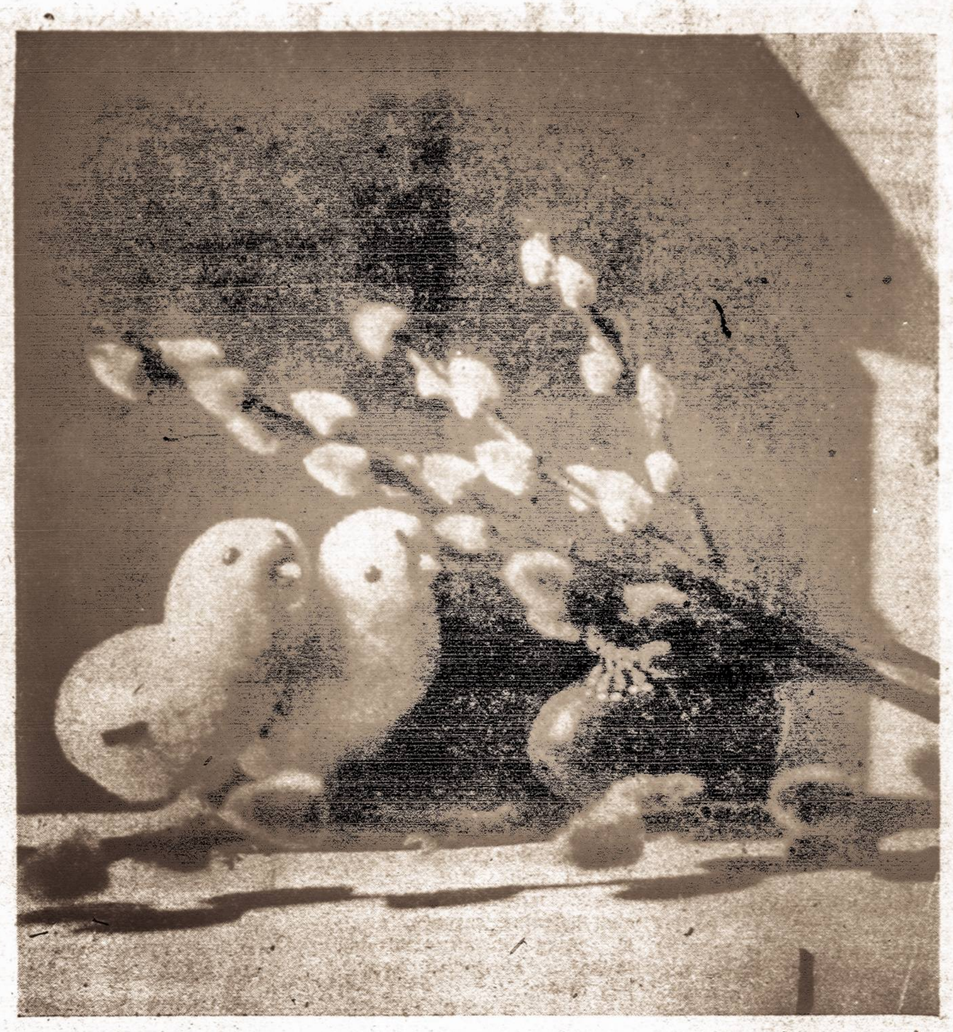

NEW YORKO LIETUVIAI PASMERKĖ KOMUNISTUS

Lietuviai tremtiniai, gyveną didžiajame New Yorke, savo susirinkime 1950 metais kovo 31 d. vienu balsu priėmė šią rezoliuciją:

"Žiaurūs Lietuvos okupantai ištrėmė mus iš gimtų namų. Bolševikai, teriodami mūsų kraštą ir naikindami lietuvių tautą, neleidžia mums grįžti į mylimą tėvynę. Tėvų kraujas ir gimtosios žemės meilė verčia ir įpareigoja mus kovoti už mūsų tautos ir tėvynės laisvę. Jungtinėse Amerikos Valstybėse mes esame laisvi ir saugūs, todėl reiškiame savo padėką ir visišką lojalumą Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybei ir jos demokratinei politikai, tačiau, matydami tame krašte siaučiant komunistų penktąją koloną, negalime viešai nepareikšti savo nusistatymo visomis jėgomis kovoti su komunistais, kurie yra taip JAV, taip ir Lietuvos priešai. Todėl lietuviai, pirmoje eilėje kovosime su lietuviais komunistais, jų rėmėjais ir simpatikais, nes kiekvienas lietuvis, sąmoningas komunistas, yra ypatingas mūsų krašto ir tautos išdavikas, nes jis žino komunistų varomą mūsų tautos naikinimą bei krašto plėšimą. Todėl kviečiame visus, bet kur pasaulyje gyvenančius, lietuvius prisijungti prie tos antikomunistinės veiklos ir:

1) visomis išgalėmis dalyvauti kovoje dėl Lietuvos laisvės ir tą kovą materialiai bei moraliai remti,

2) savo šeimoje ir aplinkumoje palaikyti ir ugdyti gyvą tautinę sąmonę,

3) skaityti ir remti lietuvišką sąmonę ugdančią bei palaikančią lietuvišką spaudą,

4) visur ir visada drąsiai pasisakyti prieš komunizmą ir komunistų varomą propagandą,

5) prie kiekvienos progos iškelti komunistų prasižengimus visai žmonijai, ypač lietuvių tautai,

6) visomis priemonėmis boikotuoti lietuvių komunistų leidžiamus laikraščius bei knygas,

7) niekada nelankyti įvairiais vardais prisidengusių lietuvių komunistų sambūrių bei jų organizuojamų parengimų,

8) boikotuoti komunistuojančių ir tiesioginiai ar netiesioginiai komunistus palaikančiųjų biznius, pvz., tų, kurie duoda skelbimus į komunistinę spaudą.

9) stengtis laimėti Lietuvai kiekvieną komunistų suklaidintą lietuvį,

10) išaiškinti visus komunistus bei jų simpatikus ir veikti, kad jie būtų deportuoti į tą šalį, kuriai parsidavę dirba.

Visi vieningai ir drąsiai stosime į ryžtingą kovą prieš mūsų krašto priešus bei tautos išdavikus.

Visos mūsų jėgos Lietuvai Tėvynei ir tikrajai demokratijai!"

MAŽĖJA NEDARBAS

Statistikos biuro žiniomis, kovo mėnesį JAV buvo 561,000 bedarbių mažiau, negu vasario mėnesį. Pavasarinis biznio pagerėjimas prasidėjo daug anksčiau, negu buvo galima tikėtis. Kovo mėnesį bedarbių buvo 4,123,000, o vasario 4,684,000, t.y., didžiausias skaičius per pastaruosius 8 metus.

New Yorko mieste šiuo metu esama 350,000 bedarbių, t.y., 25,000 mažiau, negu vasario mėnesį. New Yorke dirbančiųjų esama 4,250,000, t.y., 12 dirbančiųjų tenka 1 bedarbis.

Ši dujokaukė tinka ir telefoniniam pasikalbėjimui.

Amerikos Lietuvių Savaitė

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖ SĄJUNGA

Greitai jau bus vieneri metai, kai įsisteigė Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, sujungdama visas šakas, priklausiusias taip vadinamai tautinei srovei. Naujos Sąjungos gyvenimas buvo nustatytas seime gegužės 22 d. New Yorke, priimant naujus įstatus ir naujajį įvertinant Amerikos lietuvių kultūrinius bei politinius reikalavimus.

Iš kelių smulkesnių ir atskirai veikusių organizacijų — Amerikos Lietuvių Misijos, Lietuvai Vaduoti Sąjungos ir A. L. Tautininkų Centro—susikūrė vienetas, apimdamas visą tautinę lietuvių srovę Amerikoje, jai vadovauti ir telkti jos jėgas kultūriniams darbams. Iš pat pradžių reikėjo naujai įsistengusiai Sąjungai sudaryti skyrių tinklą, sumobilizuoti geresnių jėgų, sutvarkyti bendrus administracinius reikalus, perimti buv. kitų gimininių organizacijų palikimus — dvasinius ir medžiaginius — ir, apžvelgus padėtį, nustatyti sau naujas ateities gaires. Kelių mėnesių bėgyje Sąjungai pavyko pritraukti nemažą skaičių naujakurių ir jų pagalba išplėsti pradinį skyrių tinklą lietuvių didesnėse kolonijose.

Šiuo metu Sąjunga jau turi per 15 skyrių, labai aktingų ir sugebančių savo veiklą padaryti nemažos įtakos kultūriniam lietuvių gyvenimui. Daugeliui skyrių vadovauja naujakuriai, sugebėję sukurti šiltą bendradarbiavimo dvasią tarp senųjų ir naujųjų Amerikos lietuvių.

KULTŪRINIAI DARBAI — PIRMON VIETON

Subendrinus Amerikos lietuvių politinę veiklą Taryboje, Sąjunga stipresnėmis jėgomis stvėrėsi kultūrinio darbo. Vienur ji aktingai talkininkauja, kitur pati vadovauja. Atgabenus Amerikon Lietuvių Dailės Parodą, Sąjunga be atodairos pasisakė už parodos rėmimą ir jos skyriai labai energingai dirbo. Visose lietuvių kolonijose, kur tik yra Sąjungos skyrius, parodos bilietų platinimas buvo Sąjungos narių rankose. Skyrių vadovybės, padėjusios į šalį visus kitus rūpesčius, nenuilstamai talkininkavimo parodos bilietų platinimo akcijoj. Ir rezultatai buvo tikrai pagirtini: kai kurie skyriai, kaip Chicagos, Worcesterio, Detroito, Waterburio, Brooklyno ir kt. parodė tiek sumanumo ir tiek energijos bilietus platimant, jog keliais tūkstančiais dolerių prisidėjo prie parodos finansavimo. Visi Sąjungos nariai pilnai suprato Dailės Parodos reikšmę ir visomis galiomis ją parėmė.

Šalia didelių parodos uždavinių, kuriuos Sąjungos skyriai atliko pagirtinu pavyzdingumu, ėjo ir kitoks kultūrinis darbas: platinimas knygų, keliančių ir aiškinančių Lietuvos bylą, koncertų ruošimas, literatūros vakarų organizavimas, aktingas dalyvavimas AL Tarybos darbuose. Ir šiandien Sąjunga jau yra tokioj padėtyj, kad ji gali pasitikėti savo skyriais ir bet kokiu laiku jiems skirti net sunkiausių uždavinių. Jie bus atlikti be priekaištų, gheitai ir su pasisekimu.

AKIS ATEITIN

Sąjungos kultūrinės veiklos bei įtakos plėtimas šiais metais vykdomas labai intensyviai. Visi skyriai turi suplanavę sau metinius darbus ir stengiasi juos atlikti. Centro Valdyba jiems ateina visokeriopai pagalbon.

Pati C. Valdyba iš savo pusės yra numačiusi taip gi įvairius uždavinius. Ji nuoširdžiai talkininkaus užbaigti Dailės Parodos kelionę po lietuvių kolonijas. Ji ruošiasi artimiausiu laiku išleisti propagandinių antikomunistinių ženklų bei atvirukų. Ji planuoja pagelbėti lietuvių dainos bei žodžio menui, suorganizuojant priemones rimtesnėms ir įspūdingesnėms lietuvių kultūros šventėms. Jos iniciatyva ir parama ruošiasi pradėti veikti vienas kitas ansamblis, teatras, knygynas.

Iš mažų grūdų susidaro didelės krūvos. Iš kartais labai kuklių darbų gimsta puikūs rezultatai. Ir Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, kuriai vadovauja vienas gabiausių čia gimusios ir augusios lietuvių kartos vyrų — advokatas Antanas Olis — ir kuriam rimtai talkininkauja tiek senieji lietuviai, tiek naujakuriai — gali pasitikėti savo veiklos keliais. Jie yra tvirti, aiškūs, su geromis viltimis ir tinkami tiek Lietuvos laisvei, tiek Amerikos lietuvių tautiniams siekiams.

Reikia džiaugtis, kad Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga yra viena, kuri sugebėjo sutelkti naujakurius ir senosius lietuvius, sugebėjo surasti platų bendradarbiavimo lauką ir atsviežinti lietuvybės dvasią.

V. Aušriūnas

BALF pirmininkas kan. prof. J. B. Končius sveikina uoste atvykusią tremtinio Česnos šeimą, kuri turėjo palikti šimtmečiais iš protėvių paveldėtą ūkį Lietuvoje ir gelbėtis nuo sovietų komunistų žiauraus persekiojimo.

MENO VAKARAS

NEW BRITAIN, CONN. Ypatingu pasisekimu praėjus dainų ir literatūros vakarui Hartforde kovo 26 d., panašus vakaras — koncertas įvyks New Britaine, balandžio 16 d. lietuvių svetainėje, Park Street. Lietuvių kolonija New Britaine visada buvo labai jautri visiems lietuviškos kultūros reikalams. Gerai suorganizuota parapija, tvarkingai veikiąs "Varpo" klubas ir suvienytomis organizacijų jėgomis išlaikoma svetainė, kurioj vyksta visi didieji lietuvių veiklos pasireiškimai, yra tie keli centrai, apie kuriuos sukasi kultūrinis lietuvių darbas.

Keliolika pasišventusių veikėjų be paliovos savo energija, ir savo iniciatyva neleidžia užmigti kolonijai, ją žadina visokiais Lietuvos ir lietuvių kultūros priminimais. Tam pačiam tikslui iniciatorių grupė, kurią sudaro A. Brinius, J. Poškus, P. Poškus, Br. Mičiūnienė, Pr. Lembertas, J. Maksimavičius ir K. Demikis, nutarė suruošti dideli koncertą. Jame dalyvaus operos solistė Vincė Jonuškaitė su plačiu liaudies dainų repertuaru. Tai bus jos pirmas pasirodymas New Britaine.

Su plačia dainų programa dalyvaus ir op. solistas Vladas Ivanauskas, davęs visą eilę koncertų įvairiose lietuvių kolonijose Amerikoje ir Kanadoje.

Literatūrinę dalį su jumoristika atliks aktorius Vitalis Žukauskas. Šis lankstus jumoristas New Britaine taip pat lankysis pirmą syki.

Gerai pavykęs meno šiupinys

PHILADELPHIA, PA. Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos 6 skyriaus kovo 26 d. paruoštas meno šiupinys sutelkė didelį publikos būrį į Lietuvių Muzikalinę salę. Erdvi salė neturėjo pakankamai vietos visiems, atvykusiems įdomios programos pasižiūrėti.

Programą pradėjo ir baigė vyrų oktetas, kuris atliko keletą liaudies dainų ir buvo palydėtas garsiu plojimu. Baleto solistai: S. Modzeliauskas ir Ks. Knitaitis su amerikiete Odette Philips atliko suomių kompozitoriaus Sibeliaus "Liūdną valsą", Strausso "Mazurką" ir kt. Amerikos lietuvis C. F. Dauber pagrojo akordeonu. Jo reta technika toli praneša įprastą laipsnį.

Liet. meno ansamblis pašoko tautinių šokių, priverstas keliskart kartoti. Operos solistas Vl. Ivanauskas padainavo liaudies dainų ir operų arijų. Meno šiupinio centre buvo aktoriai Vit. Žukauskas ir K. Vasiliauskas, pateikę gyvos, juokingos ir meniškos programos.

Šiupinį tenka laikyti visais atžvilgiais pasisekusį.

Dr. J. J.

NEW YORKO IR BOSTONO MENININKAI MŪSŲ SCENOJE

HARTFORD, CONN. Mūsų publikai patiko Bostono ir New Yorko menininkai, o hartfordiečiai susilaukė gražių jų komplimentų. Tokie įspūdžiai iš įvykusio lietuvių dainos ir literatūros vakaro kovo 26 d.

Programa buvo ilga, bet įvairi ir graži. Dalyvavo: aktorius Henrikas Kačinskas, rašytojas Ant. Gustaitis, operos solistė Vincė Jonuškaitė ir dainininkas J. Mičiulis iš Waterburio. Visiems akompanavo Eleonora Dvarionaitė - Miniukienė. Ši vakarą rengė Liet. Dailės Parodos vedėjas dr. B. Dirmeikis, talkininkaujant TMD 66-to skyriui. Programos vedėjas buvo Z. Strazdas, K-to pirm. — Stankevičienė.

Koncerto programa buvo didelė staigmena mūsų publikai. Labiausiai susižavėjo mūsų meno mėgėjai aktoriaus Henriko Kačinsko talentu. Jis deklamavo A. Baranausko eilėraštį "Anykščių šilelis", žavingai perduodamas lietuviškosios gamtos grožį ir susilaukdamas gausių aplodismentų. Ir kiti jo pasirodymai publikos buvo karštai sutikti.

Rašytojas jumoristas Antanas Gustaitis žavėjo ir sočiai prajuokino publiką. Jo eilėraščiai ir vaidyba labai publikai patiko.

Dainininkas Julius Mičiulis turi gražų balsą, gerokai išlavintą, bet gi silpnoką, tačiau jis savo dalį atliko gerai. Kas kita su operos soliste Vince Jonuškaite, kuri tuojau pat patraukė publikos dėmesį.

Publikoje esant Kauno teatro operos dirigentui Vyt. Marijošiui, ji pasikvietė jį akompanuoti. Kadangi Vyt. Marijošius mūsų publikai gerai pažįstamas ir mylimas, tai už dainininkės gražų gestą - pakvietimą jo, kaip buvusio jos bendradarbio — publika sukėlė ovacijas abiems. O po programos jiedu vėl buvo visų nuoširdžiai sveikinami.

Publikos buvo arti 400 žmonių. Svečiai menininkai buvo šauniai priimti klube. Buvo gražių kalbų, kurias pasakė TMD pirm. W. M. Chase, Z. Strazdas, Henrikas Kačinskas, Ant. Gustaitis ir kiti. Vaišėms vadovavo Stankevičienė, jai padėjo dr. Colney.

V. Rep. M. C.

PARAŠĖ 10 GARANTIJŲ

KEARNY, N. J. Dipl. inž. Stasys Skurvydas, buvęs Kasselio gimnazijos steigėjas ir direktorius, šiuo metu dirba Duman Televizijos centre prie aparatų patikrinimo. Jis, nors neseniai pats atvyko, bet, suprasdamas vargstančiuosius Vokietijoje, sudarė 10-čiai asmenų dokumentus atvykti Amerikon. Iš jų jau keturi atvykę, kiti pakeliui.

Vl. Pauža

BALTIMORĖ JAU RUOŠIASI SLA SEIMUI

BALTIMORE, Md. Artinantis birželio mėn. 26-30 dienoms, kada čia įvyks SLA seimas, jau dabar pradedami pasiruošimo darbai. Prieš keletą savaičių sudaryta iš visų tautinių organizacijų ir draugijų atstovų bendra komisija. Kovo 24 d. įvyko tos komisijos posėdis, kuriam pirmininkavo adv. W. Laukaitis ir sekretoriavo Z. Gapšys.

Adv. W. Laukaitis gyvai domėjosi kiekvienos pakomisijos atliktais darbais ir kai kuriom jų davė patarimų ir nurodymų.

Kalbamasis seimas įvyks Lord Baltimore Hotel salėje.

Seimo metu bus atlikta ir meninė dalis. Ji pavesta suorganizuoti „Dainos" draugijai, kuri šių metų kovo mėn. minėjo savo 19 m. veiklos sukaktį.

Būtų gera, jei „Dainos"dr-ja suruoštų meninę dalį bendrai su tremtinių chorais (vyrų ir mišriuoju), vedamais muz. Br. Jonušo. Juo labiau, kad baltimoriečiams šie chorai jau yra pažįstami iš dviejų savo viešų pasirodymų. Šie chorai turi savo repertuarą ir visuomenės jie buvo mielai priimti ir šiltai įvertinti.

Paskutinėmis kovo dienomis pradėta repetuoti nežinomo autoriaus dramos veikalas. Ši veikalą stato Vilniaus dramos teatro aktorius -režisierius J. Palubinskas.

Nežinia, ar pavyks spektaklį paruošti balandžio mėnesio pabaigai, nors to ir norima. Jeigu visi asmenys galėtų punktualiai lankyti repeticijas - sunkumų nebūtų. Bet dabar dauguma aktorių - mėgėjų neįstengia dėl įvairių priežasčių atvykti, tad ir darbas trukdosi. Veikalas apima 1939 - 1949 metų laikotarpio mūsų tautos gyvenimo ryškesniuosius įvykius. Baltimoriečiai šio vaidinimo labai laukia.

A. Č.

BALTIMORE, MD. Amerikos lietuvių Tautinės Sąjungos 8 skyriaus narių susirinkime vasario 28 d., tarp kitų reikalų, nutarta imtis akcijos sulaikyti arba bent sulėtinti Amerikos lietuviško jaunimo nutautėjimą, ir, kiek galima, grąžinti jį lietuvybėn. Tuo reikalu rūpintis sudaryta komisija su dipl. ekon. Kaziu Pažemėnu priešakyje. Sveikintinas nutarimas. Pageidautina, kad to žygio imtųsi visos Amerikos lietuvių organizacijos.

Gaila ir liūdna darosi, matant, kad įvairiuose lietuviškuose susirinkimuose, posėdžiuose, paskaitose tedalyvauja vien žilos galvos, senieji lietuviai, prieš keliasdešimt metų atvykę iš Lietuvos ir čia įsikūrę. Jie visą lietuviškojo darbo naštą ant savo pečių vežė, sukūrė organizacijas, spaudą, pristatė namų — lietuvybės centrų. Bet jų vaikai užmiršo, kas jų tėvams brangu. Jie nesirūpina lietuviškais reikalais ir nebedalyvauja lietuviškuose šuėjimuose. Net šeštadienio lietuviškos mokyklos užpildomos vien tremtinių vaikų, tik vienas — kitas pasitaiko vietinių. O juk tremtinių vaikai ir šiaip moka lietuvių kalbą, jie jos išmoko nepr. Lietuvos mokyklose.

Šeštadienio mokyklos labiausiai reikalingos čia gimusiems, kurie iki šiol neturėjo progos mokytis lituanistikos dalykų. Šiose mokyklose jie galėtų išmokti gražiai lietuviškai kalbėti ir rašyti, pažinti Lietuvą, pamilti ją. Bet, deja, jie tų mokyklų nelanko. Tai didžiai liūdni reiškiniai.

K. P.

GELBĖKIM SAVO ARTIMĄ

LINDEN, N. J. BALF'o 132 skyrius Lindene skelbia rūbų rinkimo vajų. Lindeniečiai, jūs parodėte daug geros širdies ir artimo meilės į vargą patekusiems tautiečiams: vieni atsikviesdami tremtinius, kiti pasiųsdami siuntinius ir paremdami rūbais, treti aukodami nelengvai uždirbtą dolerį. Jūsų pagalbos dar laukia nemaža dalis tremtinių, tebevargstančių DP stovyklose. BALF'o skyrius tikį, jog ir šį kartą, peržiūrėdami savo spintas, rasite vieną kitą atliekamą rūbą ir, juos paruošę, praneškite telefonu ar laišku: J. Liudvinaitis LInd 2-7589Y, 14 Polisade Rd., Linden, N. J. arba M. Klimas, LInd 2-5234, 1112 Clinton St., Linden, N. J. Aukojamus rūbus BALF'o įgaliotas asmuo atvyks pasiimti į geradario namus. Rūbų rinkimas tęsiasi iki balandžio 15 d. Už jūsų auką BALF'as tremtinių vardu iš anksto dėkoja.

Taip pat pranešame, kad visuotinis BALF'o 132 skyriaus narių susirinkimas įvyks balandžio 27 d. 8 val. popiet Lietuvių Laisvės Parko patalpose, 340 Mitchel Ave., Linden, N. J., į kurį kviečiami visi nariai ir prijaučiantieji.

BALF'o 132 sk. vald.

Trumpai

M. K. Čiurlionio vardo meno ansamblio pirmasis pasirodymas Clevelande praėjo dideliu pasisekimu. Koncerto klausėsi per 1,500 žmonių. Sekantis čiurlioniečių pasirodymas įvyks Chicagoje, o paskui Pittsburge.

Baltimorės lietuviai, norėdami nušviesti tikrąjį komunizmo veidą, rengia paskaitų ciklą. Kovo mėnesio 26 d. paskaitą skaitė adv. A. Leonas. Balandžio mėn. 2 d. kalbėjo kun. P. Dambrauskas.

Dan Kuraitis, Chicagos biznierius, su žmona aplankęs Egiptą ir kt. kraštus, „Naujienose" pradėjo spausdinti savo kelionės įspūdžius.

10 naujų BALFo skyrių įsteigta per vasario ir kovo m. Dabar iš viso veikia jau 135 skyriai.

Juozapaitis Cafe
Restoranas ir Baras
18 S. Fremont St.
Baltimore, Md.

WALTER'S CAFE
W. Medveckas, Sav.
Degtinė, alus ir vynas
1124 W. Pratt St.
Baltimore, Md.

Garden Hotel Cafe
A. ZINZELETA, Sav.
Geri gėrimai ir užkandžiai
švarūs kambariai
612 E. Lombard St.
BALTIMORE 2, Md.
LExington 8229

C. WILLIAM KACHAUSKAS
Laidotuvių Direktorius
637 Washington Boulevard
Baltimore, Md.
Telefonai:
LExington 5714
MUlbery 8617

SIMAS GURINSKAS
Restoranas ir Baras
210 E. Eutow St.
Baltimore, Md.
Tel. PLaza 6313

CASINO GARDEN RESTORANAS
William ir Mary Lang, *Sav.*
Amerikoniški ir lietuviški valgiai.
Salė pramogoms ir parkas vasarai
Šokiai penktadieniais ir šeštadieniais, grojant pirmos rūšies orkestrui.
128 North St.
Waterbury, Conn.
Tel.: 4-9920.

DR. M. J. COLNEY
148 Grand Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-4747
PRIĖMIMO VALANDOS:
nuo 10 val. ryte iki 8 val. vak.

VALONES CAFE
BAR
MARY VALONES, sav.
5300 TACONY STREET,
Philadelphia, Pa.

BILL and AL's CAFE
A. Rinkus ir V. Vinickas
1520 Cumberland Street
Philadelphia, Pa.

GEO S. REINS
BAR
1625 S. 2nd STREET,
Philadelphia, Pa.
Tel. FU 9-0692

WINIFRED'S
MOTERIŠKŲ DRABUŽIŲ
KRAUTUVĖ
W. Jankauskienė, sav.
3409 Walnut St., Phila, Pa.
EVergreen 2-3961

BARON'S BAR

W. Baranauskas, Sav.
5345 Wyalusing Avenue
Philadelphia, Pa.
Tel.: GR 3-9995

UNION BRONZE FOUNDRY
High Grade Bronze Castings
STANLEY SKIKAS
SAVININKAS
(Pėda nuo Union Avenue)
BRIDGEPORT, CONNECTICUT
Tel.: 3-4696 Namų tel.: 4-6611

WHITE HALL HOTEL
PETER ČESNULIS, savininkas
2 barai, restoranas, salės parengimams
NEW TOWN, PA. Tel. 9981

MONUMENTS & CEMETARY MEMORIALS
E. J. WITALIS
MacDADE BLVD. CEDAR AVENUE
Rear entrance Holy Cross Cemetary
DARBY, PA.
Phone Darby 2467

FRANK T. ROHM
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Liūdesio valandą sąžiningai patarnauja.
434 STRATFORD AVE., BRIDGEPORT, CONN.
Tel.: 4-8498

NEW BRITAIN, CONN.
Quality Market
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 Park Street
Hartford Ave. Restaurant
ANDRIUS ŠVIRINAS, Sav.
36 Hartford Avenue
A. P. KARLONAS
Laidotuvių Direktorius
280 Chestnut Street
Tel.: 6-1181
Paul's Restaurant
Paul Višniauskas, Sav.
pirmos rūšies maistas
Įvairiausi gėrimai.
31 Spring Street
JOHN B. VARKEL
PACKAGE STORE
Degtinė, vynas ir alus
411 Stanley Street
Tel.: 6-8268

Didysis Amerikos gyventojų surašymas jau prasidėjo

Nuo Maine iki Kalifornijos, nuo Floridos iki Oregon skamba durų skambučiai. Prasidėjo septynioliktasis iš eilės Jungtinių Amerikos Valstybių gyventojų surašymas. 145 tūkstančiai vyrų ir moterų atlieka šį svarbų darbą. 80 mil. dol., kaip 1940 m., o gal ir pusantra tiek visa tai kaštuos JAV.

Pačiam surašymui prasidedant, balandžio 1 d. išvakarėse prezidentas Trumanas pareiškė: "Šių informacijų surinkimas niekam nepakenks", o surašymo (cenzo) direktorius Roy V. Peel kvietė gyventojus nuoširdžiai bendradarbiauti. Gal balandžio 10 d., o gal ir vėliau, pasibaigs pats surašymo darbas, tačiau, ligi statistikos biuras suves galutinius skaitmenis, turės praeiti daug laiko.

Tokios rūšies gyventojų surašymas duoda progos valstybei surinkti labai įdomių ir vertingų žinių apie jos gyventojus ir jų gyvenimą. Štai, pvz., šiemetinis surašymas palies maždaug apie 151 mil.gyventojų, kai tuo tarpu prieš dešimtį metų tebuvo nepilni 132 mil. Būdinga, kad tuomet buvo tvirtinama, jog esanti tendencija gyventojų skaičiui mažėti, o dabartiniai duomenys rodo visai ką kitą. 19 mil. gyventojų prieaugis, tai ne toks jau mažas skaičius, tai pusė Prancūzijos gyventojų, tai beveik tiek pat, kiek Meksikos valstybėje gyvena. Ir dar nebuvo JAV istorijoje taip, kad per dešimtį metų būtų toks didelis prieaugis, kaip dabar.

Taip pat šiemet dar viena būdinga naujovė: pirmą sykį JAV istorijoje šiemet yra daugiau moterų, negu vyrų. Procentais imant, nedidelis skirtumas: 49,8% vyrų ir 50,2% moterų (prieš 10 metų buvo kaip tik atvirkščiai), bet skaičiai yra labiau įspūdingesni: 75,8 mil. moterų, 75,2 mil. vyrų. Žinoma, tai nereiškia, kad 600,000 jaunų moterų neturi vilties gauti vyrus. Čia šis skirtumas daugiausia paliečia vyresnio amžiaus moteris, kurios, kaip žinia, vidutiniškai imant, gyvena ilgiau už vyrus.

Dar neišaiškinta kodėl, bet yra faktas, kad prieš dešimt metų Amerikos vyrų vidutinis amžius buvo ilgesnis už moterų, bet šiandien yra atvirkščiai. Bet būdinga ir tai, kad juo toliau, tuo didėja galimybės ir vyrams pasiekti ilgesnio amžiaus. Statistika rodo, kad prieš 10 metų vyrų per 65 m. amžiaus buvo 9 mil., gi šiemet esama jų per 11 mil. Dalykų žinovai tvirtina, kad 1975 m. jų skaičius galįs padidėti ligi 20 mil.

Jei viena gyventojų rūšis didėja, tai, logiškai galvojant, turėtų mažėti kitos. Bet yra džiugus faktas, kad šitai nepaliečia gyventojų ligi 20 m. amžiaus grupės, kuri per paskutiniuosius 10 metų nepakitėjo. Ši grupė, kaip buvo, taip ir dabar tebesudaro vidutiniškai 34% bendro skaičiaus, kas dabar apie 52 mil. reikštų. Taigi, šita aplinkybė neleidžia manyti, jog amerikiečių tauta sensta, nes prieauglis nemažėja.

Lygindami su padėtimi prieš 10 metų, statistikos darbuotojai konstatuoja, kad dabar amerikiečiai žymiai daugiau uždirba ir geriau gyvena. Būdinga ir tai, kad ir daugiau pirkti pajėgia, negu prieš 10 metų. Tai tarp kitų paliudija ir šitoks faktas, jog per paskutiniuosius 10 metų visoje JAV padidėjo 8 mil. nuosavų namų skaičius. Prieš tai buvo 34,8 mil., o dabar yra 42,8 mil. Taigi, namų skaičiaus padidėjimas yra, palyginti, didesnis, negu pačių savininkų padidėjimas. Dar 1940 m. 43% visų amerikiečių turėjo savo namus, o dabar jau 55% gyvena nuosavuose namuose. Štai rodo gyventojų gerbūvio pakilimą. Ir tikrai, dabar amerikiečiai geriau gyvena, nes nūdieniai namai yra daug patogiau ir moderniau įrengti, negu prieš 10 metų. 1940 m. tuose namuose buvo 21 mil. vonių ar dušų, 28,8 mil. radijo aparatų, kai tuo tarpu dabar yra jau 31 mil. vonių ir 40 mil. radijo aparatų, per 3 mil. televizijos aparatų, kurių pereitą dešimtmetį dar visiškai nebuvo.

Radijas, vonios ir kt., tai tik dalis tų gėrybių, kurias gyventojams teikia moderni Amerikos pramonė, pati nuolatos gausėdama. Per 10 metų pramoninkų skaičius padidėjo beveik 40%, kas šiuo metu sudaro jų ligi 240,000. Lygiagrečiai didėjo ir darbininkų skaičius: iš 53 iki 64 mil. Prieš 10 metų iš tų 53 mil. dirbančiųjų buvo apie 8 mil. bedarbių, šiandien bedarbių yra per 4 mil. (žinoma, streikų įtakoje jų skaičius svyruoja). Nors dar nėra galutinai išspręsti nedarbo klausimai, bet, bendrai paėmus, dabartiniam darbininkui yra geriau. Jis dabar daugiau uždirba ir privalo trumpiau dirbti, negu anksčiau: 1940 m. dar 45% darbininkų turėjo vidutiniškai daugiau 40 val. darbo savaitę, dabar tokių yra 38%, kai tuo tarpu beveik visur darbo savaitės yra trumpesnės, nors atlyginimas tas pats.

Imant dėmesin tirščiausias darbininkų apgyvendintas vietas ir valstybes, reikia pabrėžti, kad per šiuos paskutiniuosius 10 metų pastebėtas didelis darbininkų pajudėjimas Vakarų link. Čia gyventojų skaičius padidėjęs net 45%, kai tuo tarpu kitur, pvz., pietinėje ar šiaurės dalyje — vos 10 ar 12%. Galimas dalykas, kad tuo būdu šiandien Kalifornija po New Yorko bus gausingiausia valstybė, kai tuo tarpu ligi šiolei šią vietą užimdavo Pennsylvania.

Taip pat pastebėtas ir žemės ūkio darbininkų ir ūkyje gyvenančių asmenų tam tikras judėjimas. Tuo tarpu, kai 1940 m. ūkiuose gyvenančių buvo 30,5 mil., tai dabar jų yra 28 mil. Bet tai neprisidėjo prie žemės ūkio gamybos sumažinimo. Modernių ž. ū. mašinų dėka, ir mažesniam skaičiui dirbant ūkyje, pasiekta didesnės gamybos. Vykstant tam tikram palaipsniam gyventojų kraustymuisi iš ūkių, bendras mieste gyvenančiųjų skaičius iš 101 mil. padidėjo iki 123 mil.

Tokius skaičius apytikriai nustato statistikos žinovai jau prieš pačio surašymo galutinius duomenis. Visiškai tikslūs duomenys yra jiems daugeliu atžvilgių reikalingi. Viena, reikalinga tikslus valstybių gyventojų skaičius, kad gyventojai žinotų, kiek kongreso atstovų jie turi rinkti, o antra, statistikos žmonėms svarbu sekti viso krašto gyvenimą ir jį studijuoti. Jau, pavyzdžiui, šiandien apskaičiuojama, kad tuo atveju, jei ligšiolinių tempu vyks JAV gyventojų prieauglis, 1975 m. bendras gyventojų skaičius galįs siekti 185 mil., o 2000 m. — 200 mil. O jei gimimų skaičius taip didėtų, kaip buvo karo metais, tai ne 200, bet 300 mil. gyventojų būtų.

S. K.

Net didžiausi ligoniai neprivalo nusiminti

Sveikatą atgauti galima ir be vaistų ar operacijos. Dažnai po pirmojo vizito ligoniai gali gauti tikrų gydymosi nurodymų.

Dr. Miller rekomenduoju visiems ligoniams. Teikiamiems gerų patarimų ir pagalbos, nes aš visa tai patyriau. Prieš dvejus metus turėjau nuolatinius raumenų skausmus, o rankos ir pečiai dažnai nutirpdavo, kad negalėdavau pasijudinti.

Nusivylęs gydytojų pagalba, maniau, kad niekados negalėsiu tęsti savo darbo, mokydamas griežti smuiką. Dr. Miller dėka pasveikau ir vėl pradėjau dirbti.

Antonio Sinigalliano, muzikos profesorius,
East Orange, N. J., Tel. ORange 2-5500.

Ilgai džiaugiausi sveikata, nuolatos dirbdamas savo ūkyje. Bet 1945 m. staiga susilpnėjau, pradėjo skaudėti kojos. Susitrukdė darbas, tad buvau priverstas ieškoti pagalbos. Kaimyninio miestelio gydytojai pareiškė, kad tai artretizmas ir prirašė vaistų. Vėliau pasiuntė pas specialistą į New Yorką. Šis paguldė mane savo klinikoje, iš kurios išėjęs, vėliau visus 1946 m. važinėdavau pas jį į New Yorką. Deja, niekas nepagerėjo, net priešingai — negalėjau vaikščioti, tad vežiojo mane vežimėlyje. 1947 m. vėl buvau grąžintas į ligoninę, kurioje gydžiausi 5 mėn. Bet mano sveikata blogėjo. Pagaliau mane šeima vėl atsiėmė namo, kur laukiau tik Aukščiausiojo pasigailėjimo.

1948 m. pradžioje vienos bičiulės patariami, atvežė mane sūnūs pas dr. Miller. Jis mane patikrino ir suteikė vilties gyventi. Jo klausydamas, jau vasario mėn. pradėjau vaikščioti, pasiremdamas ramsčiais, o po poros mėnesių ir jų nebereikėjo. Lygiagrečiai pranyko ir skausmai. Vasarą jau dirbau ūkyje.

Visa širdimi dėkoju daktarui ir siunčiu tris savo fotografijas, kurias prašau paskelbti.

Lorenzo Jany, Frenchtown, N. J.

BENDRAS NUSILPIMAS

Šit ką noriu pranešti savo tautiečiams: Ilgai sirgau ir gydžiausi pas daug gydytojų, bet nieko nepadėjo. Pagaliau kreipiausi į dr. Miller. Šiandien esu tokia sveika, jog viduryje gatvės galėčiau žmonėms šaukti, kad eitų gydytis pas dr. Miller. Man trūksta žodžių padėkoti už tai dr. Miller.

Viešai jam reiškiu padėką ir raginu visus, kurie sergate kreiptis į ji. Būsite man dėkingi už gerą patarimą. Tegul jam Dievas padeda.

Rozalija Kowalska,
Newark, N. J. Tel. Mitchell 3-7086.

ŠIRDIES LIGA

Norėdamas pareikšti dėkingumą dr. Miller ir padėti kitiems, sergantiems širdies ligomis, skelbiu šį laišką ir fotografiją.

Ilgai sirgau ir buvau praradęs bet kokią viltį pagyti. Mano namų gydytojas ir širdies specialistas man buvo sakę, kad gyvensiu tik 25 val. Buvau visiškoje desperacijoje, kai netikėtai perskaičiau žinią apie dr. Miller. Pirmojo vizito metu patyriau, kad dar esama vilties gyventi.

Šios viltys išsipildė, nes nerukus sveikata pagerėjo. Dabar gi jau visiškai pasveikau. Dr. Miller įvykdė stebuklą, kurio neįmanoma doleriais atlyginti. Amžinai jam už tai paliksiu dėkingas, o visiems ligoniams pranešu, kad kreiptųsi tik į dr. Miller, nes tikiu, kad jis ir jiems padės.

Pancrazio Ungaro,
Bronx 66, N. Y. Tel. FAirbank 4-0904.

PADĖKOS LAIŠKAS

Buvau kreipęsis į daug gydytojų, bet niekas neįstengė palengvinti mano skausmų ir pagydyti mano nugarkaulio inkstų ir pairusių nervų. Nakimis neužmigdavau, o atsikeldavau dar labiau pavargęs. Šiandien esu dėkingas Aukščiausiajam ir dr. Miller, nes atgavau sveikatą ir jaučiuosi lyg naujai užgimęs. Todėl visiems patariu kreiptis į dr. Miller, nes tikiu, kad jis ir jiems padės.

George Lizak,
New Brunswick, N. J.
Tel. N. B. 2-5887.

Brangus dr. Miller, pareiga ir dėkingumas verčia mane parašyti Tamstai laišką, nes Tamsta man grąžinai sveikatą ir norą gyventi. Daug metų kentėjau kryžiaus skausmus, o mano nugarkaulis buvo perkreiptas, ir sunkiai tepaeidavau, pasiremdamas lazda. "Progreso Italo Americano" laikraštyje skaičiau Tamstos pacientų padėkos laiškus. Pradžioje buvau skeptiškas, be to, man trukdė ilga ir varginanti kelionė. Bet pagaliau pas Tamstą atvykau, nes negalėjau pakelti skausmų.

Dabar jaučiuosi, lyg naujas žmogus. Ne tik pranyko skausmai, bet galiu ir tiesiai vaikščioti. Todėl visiems patariu, net vyresnio amžiaus žmonėms, kreiptis į dr. Miller.

Joseph Quartullo,
New York 51, N. Y.

Daug metų kentėjau didelius kryžiaus skausmus, kurie nuodijo mano gyvenimą, o ilgainiui didėdami, atėmė mano jėgas.

Veltui ilgai ieškojęs pagalbos, laikraštyje perskaičiau apie dr. Miller, į kurį kreipiausi, ir pagijau. Tikrai nuoširdžiai dėkoju.

Gaultieri Benedetto,
Newark, N. J.

GERB. PONE DAKTARE,

Pagaliau ilsiuosi, džiaugdamosi sveikata. Negaliu susilaikyti, neparašiusi Tamstai padėkos žodžio. Tamstos patarimų ir gydymo dėka atgavau prieš keletą metų prarastą sveikatą. Dabar jaučiuosi, lyg naujai užgimusi.

Kadangi tokių nelaimingų ligonių, kaip aš buvau, yra ir daugiau, įgalioju Tamstą skelbti mano laišką, kad ir jie galėtų Tamstos patarimais pasinaudoti, o paskui džiaugtis.

Caterina Marazzini,
Union City, N. J.

Neįmanoma paskelbti visų tų mano pacientų laiškų, kuriuose reiškiama padėka už mano globą ir gerus gydymo rezultatus. Tie laiškai rašyti vyrų ir moterų, kurie kentėjo įvairiausius skausmus: įvairius skilvio negalavimus, reumatizmą, krūtinės ir kryžiaus, rankų, kojų ir galvos skausmus, širdies, akių ir ausų nusilpimą, skundėsi aukštu kraujo spaudimu, cukrine liga, geltlige, inkstų ir pūslės, taip pat ir visokiais kitokiais negalavimais, ypatingais moters negalavi-mais ir tt.

BESIDOMINTIEJI GALI TUOS LAIŠKUS PAMATYTI MANO RAŠTINĖJE. TEN YRA JU PATVIRTINTI ORIGINALAI.

Dr. Joseph Miller, D.C.Ph.C.

790 Broad Street, kampas Market Street, Newark, N. J. Telefonuoti MItchell 2-0773.
PRIĖMIMO VALANDOS: nuo 9 ryto iki 8 vakaro. ŠVENTADIEN.: pagal susitarimą.
Privažiavimas: Iš New Yorko vykti Cortland Street, vėliau Hudson Tubes į Newarką (20 min.).

VIENYBĖ

American Weekly in the Lithuanian language

Established in 1886 by J. J. Paukštis

JUOZAS TYSLIAVA, Editor and Publisher

Salomėja Narkėliūnaitė, Editor

Editorial and Business Office:

412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y. Phone EVergreen 4-0862

Subscription Rates: USA and possessions $4.00 per year, Canada $4.50, elsewhere $5.50. Advertising rates on application.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

Penktadienis, 1950 m. balandžio 7 d.

PRISIKĖLIMO ŠVENTĖ

Velykos — Kristaus iš mirusių prisikėlimo, krikščionybės pergalės ir džiaugsmo šventė.

Velykos brangi ir džiaugsminga šventė visam krikščioniškam pasauliui. Gražiai ir iškilmingai ji buvo švenčiama Lietuvoje.

Taip ji buvo švenčiama... Bet ar dabar ji taip tebešvenčiama? Bolševikai kovoja su krikščionybe, nes Kristaus mokslas yra priešingas komunizmui. Tautinė ir religinė kultūra Lietuvoje naikinamos. Už jas žmonės sodinami į kalėjimus, tremiami į Sibirą.

Tačiau didžių idėjų kalėjimais, kankinimais, žudymais ir trėmimais sunaikinti negalima. Tatai įrodė krikščionybė. Juo smarkiau ji buvo persekiojama, juo labiau stiprėjo.

Velykos lietuviams šiandien dar brangesnės ir mielesnės, negu laisvės metais, nes tai prisikėlimo šventė. Šiandien bolševikų kankinama lietuvių tauta eina Kalvarijų kelią, nešdama sunkų savo kančių kryžių.

Šiandien visa Lietuva nusėta bolševikų nukankintų partizanų ir laisvės kovotojų kapais. Partizanai ir kiti lietuviai kovoja, kenčia ir žūsta, kad Lietuva keltųsi laisvam gyvenimui. Kur yra kapai, ten gali būti ir prisikėlimas.

Ir mes šventai tikime Lietuvos prisikėlimu.

AUDROS DEBESYS

Jau kuris laikas pavasariais santykiai tarp Rytų ir Vakarų įsitempia ir verčia žmones laukti nemalonių staigmenų. Rudeniop įtampa vėl atslūgta.

Ir šį pavasarį Europos padangėje pradeda telktis audros debesys. Ar jie atneš audrą? Apie tai šiandien dar sunku ką tikro pasakyti. Tačiau besitelkią audros debesys verčia Vakarų sąjunginininkus būti budriais ir pasirengusiais visokiems galimumams.

Aišku viena, kad Sovietų Sąjunga pradeda aktyviniti šaltąjį, ar tikriau pasakius, nervų karą. Karui laimėti svarbu ir stiprūs nervai. Jie dabar ir mėginami.

Galimų neramumų didysis židinys — Berlynas. Kova dėl Berlyno yra kova dėl visos Vokietijos. Jei sovietams pasisektų Vakarų sąjunginininkus išstumti iš Berlyno, jie laimėtų didįjį mūšį dėl Vokietijos.

Blokadai nepasisekus, sovietai ieško kitokių priemonių amerikiečiams, anglams ir prancūzams iš Berlyno išstumti.

Atrodo, kad dabar jie tai nori pamėginti pačių vokiečių rankomis. Spauda plačiai rašo apie per Sekminės ruošiamą pusės milijono komunistinio jaunimo žygį į Vak. Berlyną. Ar jis bus vykdomas, ar čia tik eilinis komunistinės propagandos triukas?

Jei toks žygis būtų daromas, jis, be abejo, sukeltų grėsmingus neramumus, o gal ir ginkluotą konfliktą.

Vakarų sąjunginininkai padarė reikiamus žygius, kad sovietų provokuojami neramumai laiku būtų užgniaužti. Mažesnio masto neramumų, sukeliamų komunistinio jaunimo Vak. Berlyno pasieny, jau ir dabar pasitaiko.

Spaudos žiniomis, sovietai mėgina vėl įvesti ir Berlyno blokadą: sulaikomi į Vakarų Berlyną vykstą ir iš jo išvykstą sunkvežimiai.

Surasti bendrą kalbą Vakarų sąjunginininkams su Sovietų Sąjunga neįmanoma. Kaip ilgai tokia padėtis galės tęstis?

Sakoma, kad iš didelio debesio kartais maža lietaus. Ir šio pavasario audros debesys, galimas daiktas, išsivaikščios, nesukeldami audros. Tačiau toks nervų karas juk ilgai tęstis negali.

Šiandien ir ieškomas sprendimas tokiam karui baigti. Ieško jo tik Vakarai. Sovietų Sąjunga tokio karo baigimų visiškai nesuinteresuota, nes jai toks karas teikia laimėjimų.

"BŪTŲ NEBLOGAS PLAKATAS"

Dabar lietuviškų Stalino garbintojų organas Brooklyne skiria ištisus puslapius pikietininkams keikti. Matyt, kad tie pikietininkai jiems yra nemažai kraujo sugadinę. Nenuostabu, kad Laisvės redaktoriai jau pradeda galvoti apie pikietavimą tų, kurie dabar juos pikietuoja.

Tiesa, Laisvės rašeivos dar nėra tikri, ar tokios "kontraatakos" jiems atneštų naudos, nes ten pat pažymi, kad "jei kryžiokai nenutrauks savo pogromiško darbo..."

Taigi, tuo tarpu Laisvės komunistai tik svajoja. Girdi, —

"Mes galėtume pasidaryti ir amerikiniėmis temomis plakatų. Pavyzdžiui, būtų neblogas plakatas, vaizduojąs, kaip kryžiokas sieklasi... Antaną Bimbą užmušti."

Neabejojame, kad Laisvės ir Vilnies komunistai moka pikietuoti. Tame darbe jie turi daug patyrimo. Pavyzdžiui, jie praeito karo metu, kai Hitleris buvo pasikvietęs Staliną Europos skerstuvėms, "labai sėkmingai" pikietuodavo Baltuosius Rūmus Washingtone. Mat, jie tada bijoję, kad Amerikos pagalba Anglijai gali pakenkti Stalino — Hitlerio draugystei.

O dėl to, kad jie gali pasigaminti plakatų ir „amerikiniėmis temomis", tai mes taip pat neabejojame. Juk laisviečiai dar nepamirš ano istorinio 1941 m. birželio 22 d. ryto, kai Antano Bimbos suorganizuota pikietininkų grupė nuvyko į Washingtoną ir tik ten patyrė, kad... Hitleris užpuolė Staliną.

Tikrai "būtų neblogas plakatas, vaizduojąs", kaip bimbininkai, nuleidę nosis, grįžta namo...

Visuotinio prisikėlimo ilgesys

Rašo Tomas Žiūraitis, O. P.

Ilgesys! Kas jo nežino? Kiekvienas normalus žmogus yra nuolat jo kurstomas, persekiojamas. Žmogaus širdis lyg jūros bedugnė: vis blaškosi, nerimsta. Per daug siauras pasaulis, kad žmogų užpildytų, per daug skurdžios prarastojo rojaus gėrybės, kad širdį patenkintų.

Žmogus nori iš kasdienybės išsilaisvinti, trokšta gyvenimo pergalės — vispusiško prisikėlimo: religinio ir tautinio. Dangui ir žemei jis nori būti atgimęs.

Neramus ne tik pavienis asmuo, bet visa žmonija ilgus amžius trokšta palaimintų dienų, atsinaujinimo, — visuotinio prisikėlimo ilgesys vis labiau jaučiamas. Tas galingas ilgesys yra Tvėrėjo mums įdiegtas, todėl jis nėra žmogaus ir žmonijos kankinimui, bet įgyvendinimui. Tat kaip, kokiu būdu tas ilgesys bus įgyvendintas? Jau daug amžių Velykų Aleliuja aidi...

Vieni gali atsakyti, kad ekonominis gėris žmoniją prikels. Kiti gi mokslo, technikos, civilizacijos laimėjimus pasiūlys. Treti, tą viską atmetę, tik religijoje prisikėlimą nurodys. Pastarieji arčiau prie tiesos. Bet jie visi vis dėlto klys: vieni mažiau, kiti daugiau. Prisikėlimo ilgesys trokšta gyvenimo visumos, bet ne jo atskirų sričių. Tos pagrindinės gyvenimo sritys yra: gamta, kultūra, religija. Jų organiška trejybė, harmonija užtikrins žmogui ir pasauliui prisikėlimą. Toje nedalomoje harmonijoje minėtas ilgesys ramiai suglaus sparnus, nurims.

Gamta pirmiausia žmogų pasitinka. Joks asketas, mistikas ar atsiskyrėlis jos negalės paneigti, jei norės kilti. Į žemę nepasispyręs nei tobulybės, nei dangaus nepasieksi. Gamta yra pirmoji visų pakopa aukštyn. Tvėrėjas ją davė mums ne paniekinimui, bet kūrybingam jos panaudojimui, gilesniam savęs atskleidimui. Gamtoje žmogus daug ko neras, paniręs, kas jo asmenybei reikalinga. Ji jam tik reali atrama, kūrybinė žaliava, kurią jis turi pertvarkyti, perkeisti. Tik gyvulys gamtoje viską randa, nieko nesiilgi, jaučiasi namie. Tas nereiškia, kad žmogus dausose, ne realiame pasaulyje turi pastogės ieškoti, bet čia pat Dievo duotoje žemėje, toje gamtoje pastogę ir aplinką privalo pats sukurti. Pradeda žmogus gamtą sau panaudoti, ją kultūrinti, jis pradeda kurti. Nors ir paprasčiausias geras žmogaus darbas yra kūryba. Tada laukinė gamta žmogui tarnauja, bet ne jis jai.

Kultūra žmogus savotiškai atitrūksta nuo gamtos, jis nėra su ja, kaip kiti tvariniai, biologiškai surištas. Kultūringas žmogus nebėgo nuo gamtos, jos neneigia, bet ją pertvarko. Ji yra jam pirmasis laiptas kūrybos, asmenybės, visuotinio gėrio — išsilaisvinimo iš primityviškumo, prisikėlimo link. Ko žmogus nerado sau laukinėje gamtoje, tą jis dabar randa jo perkeistoje gamtoje — kultūroje. Jis randa apavą, rūbus, šeimą, meną, mokslą, literatūrą. Randa papročius, tradicijas, istoriją, dorovės dėsnius ir tt. Tai perkeistos gamtos, kūrybos vaisiai — tą žmogaus, sakyčiau, pastogė, kurioje jis nebesyetimas.

Kiek gamta buvo skatintoja kultūrai, tiek kultūra yra žmogaus skaidrintoja, žadanti pilną išsilaisvinimą, prisikėlimą iš ašarų pakalnės žemiškajam rojui. Ar tikrai kultūra, tiek daug žmogui davusi, užtikrina tą rojų? Ar jis, nieko daugiau nesiilgėdamas, jau yra tose palaimintose aukštumose, kur sau ramiai gali pergalės aleliuja traukti?

Ir kultūra žmogaus pilnai nepatenkinta. Kaip Goethes Faustui, išbandžiusiam visas pagrindines mokslo ir kultūros sritis, žmogui kartais tenka ir labai kultūra nusivilti. Kultūra jam tampa net savotišku kalėjimu, ką dabartis aiškiausiai liudija. Ir vis dėl to, kultūros atsisakyti, be jos gėrovės, visuotinio prisikėlimo tikėtis — neįmanoma. Mūsų ilgesys, minėjau, kaip jūros bedugnė... Todėl kultūra mus visus tik dalimi patenkina, nes žmogus ilgisi nenykstančių, amžinųjų vertybių, kurios tik religijoje įmanomos. Kultūra turi religijos pradu persiimti, kad savęs neprarastų.

Religija yra tas pradas, kuris kultūrinėms vertybėms sukuria nenykstančią prasmę. Religija yra tas palaimintas ryšys tarp Dievo ir žmogaus. Ryšys tarp žemės ir dangaus. Kai žmogus jaučiasi esąs amžinybės bendradarbis čia žemėje, tada jo kultūriniai laimėjimai ir pati kultūra krypsta Kūrėjo link. Jo kontrolei pasiduoda. Tada kultūra, siekdama amžinumo, nepasiduos laikinumui, kasdienybei, egoizmui, kuris viską ardo, griauna ne tik sukurtas gėrybes, bet ir žmogų — kūrėją pavergia.

Kultūra negali būti palikta savo likimui. Jos paskirtis vis aukštyn, gilyn. Tik tada ji padės žmonijai prisikelti. "Kaip kultūra reikalauja gamtos, kad galėtų atsistoti ant realaus pagrindo, taip religija reikalauja kultūros, kad galėtų reikštis ir veikti. Bet, kaip kultūra papildo gamtą, taip religija (daug tobuliau — T. Ž.) papildo ir atbaigia kultūrą. Prasidėjęs gamta, žmogaus gyvenimas atbaigos pasiekia religijoje. Kultūra virsta vienu dideliu keliu į religiją ir tuo pačiu į galutinį žmogaus gyvenimo atbaigimą" (dr. A. Maceina). Tokiu būdu gamtos, kultūros ir religijos organiškoje vienybėje, harmonijoje žmogaus prisikėlimo ilgesys galutinės pergalės vardan suglaus sparnus...

Ne kitu keliu ir Kristus Prisikėliman ėjo. Kristus yra ne tik prisikėlimo pavyzdys, bet ir pats tobuliausias Prisikėlimas, nes Jis yra žmogaus ir Dievo gyvenimo tobuliausia harmonija, pats Gyvenimas. Galutinėje išvadoje — Kristuje žmogaus prisikėlimas! Kito kelio nėra ir būti negali.

Kadangi Kristuje paskiro žmogaus prisikėlimas, tai Jame ir visos kūrinijos prisikėlimas. Kristaus išganingoji misija tik vienu žmogumi nesiriboja. Taip pat ir prisikėlimas visuotinumo siekia.

"Liturgijoje apie Velykas yra sakoma, kad tai diena, "in qua refloret omnia", — kurią viskas sužydi. Tai nėra gamtinis sužydėjimas. Tai yra visų daiktų esmės.

Prisikėlimo laukia ne tik atskiras asmuo, bet ir visas pasaulis, visa žemė. Tačiau visatos atnaujinimas bei atbaigimas atsiremia į asmens atsinaujinimą. Pasaulis gali būti perkeistas tik tada, jeigu atskiras žmogus yra atstatomas savo pilnatvėje. Štai, kodėl Velykos yra ne tik atskiro individo, bet ir viso pasaulio šventė" (dr. A. Maceina).

Taip suprastas prisikėlimas ir žmogaus gyvenimas bus ir yra nepalaužiama viltis bei stiprybė mūsų visų begalinio ilgesio, ilgesio į vispusišką, į visos kūrinijos — į Visuotinį Prisikėlimą!

Kiek kaštuoja JAV prezidentas

Kongresmanas Woodruff kovo 12 d. pareiškė, kad prezidentas Trumanas esąs vienas geriausiai pasaulyje apmokamų vyrų. Privatus žmogus, norėdamas taip gyventi, kaip prezidentas gyvena, per metus turėtų gauti pajamų nuo $3,000,000 ligi $3,500,000.

Iš savo $150,000 metinės algos prezidentas į namus pasiimas $110,000, kurių $50,000 esą laisvi nuo mokesčių.

Daug kaštuojančios ir prezidento pramogos ir joms naudojamos susisiekimo priemonės. Baltieji Rūmai turi 35 limuzinus, jachtą "Williamsburgh", privatų Pullmano traukinį, vasarvietes Key West, Floridoje ir Maryland. Tam visam aptarnauti reikalinga 665 žmonių, kuriems kasmet išmokama $1,491,540 algų.

Kelionėms išleidžiama nuo $33,896 ligi $40,000, neįskaitant čia kelionių lėktuvais. Jų išlaidas padengia kariuomenė.

Jachtos "Williamsburgh" įgula per metus kaštuoja 190 tūkst. dol.

Asmeniško prezidento lėktuvo "Independencce" pastatymas kaštavo 51,133,000, o jo įgulai per metus išmokama $120,000. Privatinis traukinys kaštuoja $250,000 — 350,00.

Jachtą "Williamsburgh" lydi naikintuvo eskorta. Vieno naikintuvo išlaikymas per metus laivynui kaštuojąs $876,000. Slaptoji policija ir Baltųjų Rūmų apsauga per metus kaštuoja $459,200. 225 Baltųjų Rūmų tarnautojams per metus algoms išmokama $998, 254.

MŪMS rašo

Neteisinga ir netikslu

Draugas 1950 kovo 29 d. 72 nr. "Jaunutė šių dienų kankinė" rašo apie 12 m. italę mergaitę Anna Maria Bracci, kuri, kaip geruoju neatsidavusi kažkokiam savo tautiečiui Lionello Egidi, buvo jo primušta ir įmesta šulinin.

Nužudytąją mergaitę, kaip kankinę, laidojo pats arkivyskupas, miesto burmistras ir daug atsakingų pareigūnų bei visuomenė.

Romos gyventojų ji laikoma skaistybės kankine. Mergaitės vardu įsteigtas fondas Romos priemiesčio vaikams auklėti. Šulinys, kur buvo rastas mergaitės lavonas, yra tapęs tam tikros rūšies šventove. Ten pastatytas ir kryžius, prie kurio galima užtikti besimeldžiančius žmones.

Skaisčioji mergaitė iš tikrųjų yra verta pagarbos. Visai teisingai Romos gyventojai pasielgė, pavadindami ją skaistybės kankine. Tačiau yra neteisinga ir netikslu šių dienų šventa skaistybės kankinie laikyti vien tik šią jauną italiukę.

Už geležinės uždangos šventų skaistybės kankinių yra daugybė, nemaža ir lietuvaičių. Jų skausmas ir kančios, išniekinimas ir prievartavimas yra aukščiausiojo žaurumo laipsnis. Pastarųjų mirtis buvo baisiausia, kokia ji tegali būti šiame pragaro pasaulyje. Jos visos buvo prievartaujamos, mušamos, niekinamos ne vieno, kaip jaunoji italiukė, sužvėrėjusio žmogaus, bet ištisų gaujų "raudonųjų didvyrių".

Būtų svarbu ir naudinga, kad mūsų laikraščiai apie savąsias lietuvaites kankines daugiau ir konkrečiau parašytų. Skaitytojams šitai padarytų daug didesnį įspūdį, negu ši jaunutė kankinė Anna Maria Bracci, apie kurią tiek daug italai kalba ir rašo.

Vl. Pž.

***

"RINKIMAI"

Kovo 12 d. visoje Sovietų Sąjungoje vyko "rinkimai" į Aukščiausiąją Tarybą. Kaip ir visu, taip ir šių rinkimų metu "balsuoti" už "geriausius iš geriausių" — komunistų partijos ir jos kontroliuojamų profesinių sąjungų išstatytus kandidatus.

Tremtyje ir išeivijoje esantieji laisvosios Lietuvos atstovai įteikė savo rezidujamų kraštų vyriausybėm protesto notas.

LIETUVOS LAISVĖS *Sutemos*

RAŠO A. MERKELIS

Šiemet birželio 15 d. sukaks dešimt metų, kai Lietuva okupuota. Per tą dešimtmetį jau ji gyvena trečiąją okupaciją, kuri yra daug žiauresnė už pirmąsias dvi. Tai, ką dabar Lietuva išgyvena, jos istorijoje yra didžiausia tragedija. Lietuva su nepalyginamai didesniu priešu grumiasi dėl savo gyvybės. Ar ji tas grumtynes laimės, ar išliks gyva?

Tai svarbiausias mūsų tautos šių dienų klausimas. Jei ji išliks gyva ar mirštamai nepažeista, ji savo laisvės sulauks ir nepriklausomybę atkurs.

Dabartinėse Lietuvos grumtynėse su raudonuoju teroru jos išlikimą daugiausia lemia laikas. Kiek dar ilgai bolševikinė okupacija Lietuvoje truks ir kiek ilgai lietuvių tauta pajėgs grumtis dėl savo gyvybės? Šio klausimo sprendimas priklauso pasaulinės politikos raidai. Mes vieni ką nors lemti esame per menki.

Mūsų pareiga pasauliui skelbti savo tautos tragediją, belstis į jo sąžinę. Jei žudomas paskiras žmogus, nepajėgdamas apsiginti; šaukiasi kitų pagalbos, juo labiau tai turi daryti žudoma tauta. Visi mes privalome gyventi savo tautos tragedija, gyventi ja jautriai ir sąmoningai, nes tatai mums duos daugiausia stiprybės savo tautinei gyvybei išlaikyti ir pajėgų kovai dėl Lietuvos laisvės.

Apie Lietuvos tragediją jau esama gana daug parašyta. Ypač daug dokumentinės medžiagos paskelbta apie pirmąją bolševikinę Lietuvos okupaciją.

Bolševikai, galvotrūkčiais iš Lietuvos bėgdami, daug kur nesuskubo nei savo įstaigų bylų išvežti, nei jų sunaikinti. Beveik visur buvo palikti ir gausūs bei įdomūs NKVD archyvai. Iš jų buvo galima nustatyti, kaip bolševikai Lietuvoje įvedė savo santvarką, kokia ta santvarka buvo, kaip buvo griaunamas Lietuvos ūkis, naikinama lietuvių tauta ir jos kultūra.

NKVD archyvuose buvo rasta daugybė slaptų priešbolševikinių atsišaukimų ir kitokios priešbolševikinės medžiagos, iš kurios vaizdžiai matyti, kokia plati ir stipri buvo antibolševikinė veikla Lietuvoje pirmosios bolševikų okupacijos metu. Daugiausia priešbolševikinėje veikloje dalyvavo jaunuomenė.

Apie vokiečių okupaciją jau mažiau medžiagos. Vokiečiams esant Lietuvoje, tokia medžiaga rinkti buvo pavojinga, ir maža kas ją teriūko. Vokiečiams iš Lietuvos traukiantis, įkandin jų slinko raudonoji armija, ir nespėti išvežti ar sunaikinti vokiečių archyvai atiteko komunistams. Vokiečių okupacijos laikus būtų galima pavaizduoti iš to meto lietuviškos spaudos, bet ir jos po ranka neturime.

Lietuvių pasipriešinimą vokiečiams okupantams vaizdžiai matome iš to laiko lietuvių slaptosios spaudos. Vokiečių žiaurumą — iš kacetininkų atsiminimų.

Apie antrąją bolševikų okupaciją pilną ir tikrą vaizdą teturėsime tik tuomet, kai ji baigsis. Dabar apie ją sprendžiame iš mums gerai pažįstamos pirmosios bolševikų okupacijos. Pasiekia mus kartais įvairios žinios ir iš anapus geležinės uždangos, bet jos daugiausia fragmentinės ir bendro pobūdžio. Bolševikų spauda ir radijas skirti propagandai, ir iš jos, atrodo, kad Lietuva dabar gyvena "pačias geriausius ir laimingiausius laikus".

Savaime suprantama, kad mus šiuo metu daugiausia domina Lietuvos tragedija, tačiau mūsų negali nedominti ir klausimas, kaip prie jos eita.

Didžioji Lietuvos tragedija turi ir savo prologą. Juk Lietuvos nepriklausomybė palaipsniui nyko, Lietuvos laisvė neiškart užgeso.

Yra laikotarpis, kurį galėtume pavadinti Lietuvos nepriklausomybės sutemomis. Lietuvos nepriklausomybės sutemos — Didžiosios Lietuvos tragedijos prologas.

Apie tai šiandien rašyti nelengva, nes neturime dokumentų. Bolševikai taip klastingai surežisavo Lietuvos prijungimą prie Sovietų Sąjungos, jog visi Lietuvos įstaigų archyvai pateko į jų nagus. NKVD jais domėjosi, daugiausia rinkdama žinias apie jiems reikalingus žmones, tirdama Lietuvos santykius su užsieniais.

Užsienių Reikalų Ministerijos archyvo bent svarbesnieji dokumentai galėjo būti išgelbėti, bet ar tas padaryta?

Bolševikai, be abejo, Lietuvos nepriklausomybės laikų archyvus sunaikins, nes jie viską naikina, kas jiems nepatinka, ir viešai klastoja istorinius faktus. Pakanka palyginti sovietiškosios enciklopedijos pirmąsias laidas su paskutinėmis, kad įsitikintume, kaip jie net savąją praeitį begėdiškai klastoja.

Apie Lietuvos nepriklausomybės sutemas įdomių atsiminimų galėtų duoti žmonės, kurie tuomet arčiau prie valstybės vairo stovėjo, kurių sprendimai nors Lietuvos tragedijos pašalinti ir nebūtų įstengę, tačiau jie daug ką galėjo lemti mažesniuose klausimuose. Betgi tokių atsiminimų, kaip ir neturime. Jie labiausiai būtų įdomūs tuo, kad žinotume motyvus, kodėl buvo daryta taip, o nekitaip.

(Nukelta į 9 psl.)

ŠIANDIENĖS AKTUALIJOS

Mažosios Lietuvos problema. — Atlietuvinimo akcija JAV. — VLIK'o pirmininko laiškas

Praėjusią savaitę Toronto ir Montrealio lietuvių spauda savo puslapius paskyrė Mažosios Lietuvos klausimui.

"Tėviškės žiburiai," Ontario provincijos lietuvių oficiozas, savo vedamajame "Nepamirškime Donelaičio palikonių" sielojasi, kad mūsų spaudoje tiek mažai dėmesio skiriama vokiečių jungą išlikusiems lietuviams. Straipsnio autorius V. Peteraitis, Lietuvos Universitetų profesorius, kilęs iš minėtos Lietuvos dalies apeliuoja į visus... "nepamirškime Mažosios Lietuvos, nei jos krašto, nei žmonių... Neleiskime lietuvininkams žūti vokiečių ūkyje, bet gelbėkime juos nuo išnykimo... Ištieskime pagelbos ranką Donelaičio palikuonims, kurio žodžiais ir baigiu "Ak, mano kaimynučiai, ak širdingi broleliai, Aš dėl Dievo meilės Jus meldžiu, Neužmirškit Krizo!"

Rašinyje "Vakarų Lietuvos klausimu" dr. Gr. Valančius kreipia dėmesį Karaliaučiun. Autorius nesvarsto Klaipėdos klausimo, nes tai jau seniai išspręstas reikalas...

"Mes nenorime visų prūsiškų žemių, o tenorime atgauti etnografinį vakarinės — prūsiškosios Lietuvos plotą su Lietuvos ekonominius — komunikacinius reikalavimus atatinkamomis korektūromis, taigi su Karaliaučiaus miestu bei uostu."

Dr. Valančius siūlo: Kad mūsų vadovaujantieji, pasiruošę ir iš anksto, išvestų sieną su lenkais, kad vadovaują ir vadovausiantieji esamomis ir būsimoms lietuviškoms divizijoms asmenys būtų įsamoninti, jog konfliktui su sovietais prasidėjus, šie daliniai perimtų savo kontrolėn kalbamą teritoriją, kad tremtinių masė, išsiklaidžiusi pasaulyje jau dabar ruoštų planus, kaip ji grįš. Kad būtų apsvarstytos evėntualios greitos pagalbos reikalas sukilusiems Lietuvos partizanams. Dr. Valančius straipsnyje sako, jog netrukus bus atnaujinamas lietuviško laivyno atgaivinimo reikalas.

Mohtrealio "Nepriklausoma Lietuva" — Mažosios Lietu-

(Nukelta į 5 psl.)

EDGAR ALLAN POE

Juodoji katė

APYSAKA

(Pabaiga)

Bet greitai pajutau savyje atbundant pasibiaurėjimą. Laukiau visiškai priešingo, bet — nežinau kaip ir iš kur tai atėjo — atvira katės meilė man buvo pusėtinai biauri ir pykinanti. Pamažu šitas pasibiaurėjimo ir piktumo jausmas perėjo į karčią neapykantą. Aš traukiausi sutvėrimui iš kelio. Tam tikras gėdos jausmas ir ankstyvesnio žiauraus darbo prisiminimas mane saugojo nuo katės fizinio kankinimo. Daugeli savaičių katės nepaliečiau ir blogai su ja nesielgiau, bet pamažu nuėjau taip toli, kad žvelgiau į ją su neapsakomu pasišlykštėjimu ir bėgau nuo jos artumo, kaip nuo maro kvapo.

Prie mano neapykantos gyvuliui prisidėjo, be abejo, ir tai, kad ryte, kai ją parnešiau namo, pastebėjau, kad katė, kaip ir Pluto, buvo be vienos akies. Bet šita aplinkybė darė ją mano žmonai dar meilesne, nes, kaip jau sakiau, ji turėjo didelį gailestingumo jausmą, kas kadaise buvo taip pat ir mano ypatingas charakterio bruožas ir paprasčiausių bei tyriausių mano džiaugsmų šaltinis.

Su mano pasibiaurėjimu kate, atrodė, jos meilė man didėjo. Ji mane sekiojo su atkaklumu, kurį aš skaitytojui tik sunkiai suprantamu galiu pavadinti. Vos man atsisėdus, ji palisdavo po mano kėde arba užšokdavo man ant kelių ir meilikavosi. Kai pakildavau eiti, pasimaišydavo ji tarp mano kojų ir vos manęs neparversdavo, arba suleisdavo savo aštrius nagus į švarką ir užlipdavo ant krūtinės. Tokiais akimirksniais norėdavau ją vienu smūgiu sunaikinti, bet mane iš dalies sulaikydavo mano ankstyvesnioji piktadarybė, svarbiausia tačiau — leiskit man prisipažinti —tikra šio gyvulio baimė. Bet tai buvo ne fizinės žalos baimė, ir tačiau nežinau kuo tai turėčiau išaiškinti. Aš gėdinuosi prisipažinti — ir net kiekvienoje šios gėdos ląstelėje beveik gėdinuosi, — kad išgąstis ir pasibaisėjimas, kurį sukėlė man šis gyvulys, dar padidėjo per aiškiausią išmislą, kokį tik galima sugalvoti.

Mano žmona dažnai atkreipė dėmesį į baltų plaukų dėmės formą, apie kurią jau kalbėjau ir kuri sudarė vieninteli skirtumą tarp svetimo ir to gyvulio, kurį nužudžiau. Skaitytojas atsimins, kad ši dėmė, iš kilmės nors ir didelė, bet labai nežymi buvo, beveik nepastebima, — taip, kad mano protas ilgai dėl to kovojo su įsivaizdavimu, kol pagaliau ta dėmė įgavo aštrių kontūrų ryškumą. Tai buvo atvaizdavimas daikto, kurį ištarti mane ima baimė — ir dėl to visų pirma baisėjausi ir bijojau baidyklės ir būčiau ja nusikratęs, jei būčiau išdrįsęs. Tai buvo, sakau aš, baisiausias atvaizdas žiauraus daikto — kartuvių! Pasigailėjimo vertas ir biaurus baisumo r nusižengimo, sielos išgąsčio ir mirties rankis!

Ir dabar aš buvau iš tikrųjų vargšas, virš et kokių žmogiškųjų sąvokų vargšas. Ir protingas gyvulys, kurį aš niekingai sunaikinau, — protingas gyvulys sunaikino mane? Mane, žmogų, kuris sutvertas pagal Dievo paveikslą! Kokią nepakeliama kančią! Skausmas! Nei dieną, nei naktį aš nė akimirksniui nejaučiau ramybės palaimos. Ištisą dieną tas sutvėrimas nė akimirksniui nepaliko manęs vieno, ir naktį kiekvieną valandą neaprašomoj baimėj pabusdavau aš iš sapnų ir jutau ant savo veido karštą jo kvėpavimą ir sunkų svorį įkūnyto nakties slogučio ant savo širdies, kurio nupurtyti neturėjau jėgų.

Tokioms kančioms slegiant, žuvo manyje tas silpnas gerumo likutis. Piktos mintys buvo vienintelės mano patikėtinės, tamsiausios ir blogiausios iš visų minčių. Mano įprasta nuotaika sustiprėjo į neapykantą prieš visus daiktus ir prieš visą žmoniją, ir mano, ach, niekad nesiskundžianti moteris buvo dažniausia ir kantriausia auka nesuvaldomai staigių įsiutimo išsiveržimų, kuriems aš dabar aklai pasidaviau.

Vieną dieną lydėjo ji mane namuose po seno pastato rūsį, kuriame mes dabar, mūsų neturto verčiami, gyvenome. Katė sekė mus stačiais laiptais žemyn, vos nenuvertė manęs stačia galva ir įpykino iki beprotybės. Tada pakėliau kirvį ir, savo pyktyje pamiršęs vaikišką baimę, kuri iki šiol sulaikydavo mano ranką, nukreipiau į gyvulį smūgį, kuris jį būtų tuojau pat užmušęs, jei būtų kritęs taip, kaip norėjau. Bet šis smūgis buvo sulaikytas mano žmonos rankos. Dėl šio įsimaišymo, pakurstytas daugiau, negu velniško įsiutimo, atitraukiau savo ranką nuo jos stvėrimo ir smogiau kirviu giliai į jos galvą. Ji krito be garso vietoj negyva.

Įvykdęs šią baisią žmogžudystę, tuojau ramiai pradėjau svarstyti, kur padėti lavoną. Žinojau, kad jo negaliu išnešti iš namo be pavojaus būti kaimynų pastebėtam. Įvairūs planai prabėgo galvoje. Pirmiausia pagalvojau lavoną supiaustyti į mažus gabalus ir sudeginti. Paskui norėjau rūsio grindyse iškasti kapą. Toliau apsvarsčiau, ar neturėčiau kieme įmesti ją į šulinį arba kaip prekę su dideliu rūpestingumu įpakuoti į dėžę ir su nešiko pagalba iš namų pašalinti. Pagaliau suradau, mano nuomone, geresnį sprendimą už ligšiolinius. Nutariau lavoną užmūrinti rūsyje, taip, kaip pasakojama, viduramžiais vienuoliai savo aukas užmūrindavo. Tokiam pasiryžimui rūsys buvo labai tinkamas. Sienos buvo lengvai pastatytos ir neseniai apkrėstos nelygiu tinku, kuris dėl drėgno oro nesukietėjo. Be to, vienoje sienoje buvo padarytas dirbtinio kamino išsikišimas, kuris buvo pripildytas ir tuo pačiu išlygintas. Aš neabejojau, kad šioje vietoje lengvai galėčiau išimti plytas, padėti ten lavoną ir viską vėl taip sutvarkyti, kaip buvo prieš tai, taip, kad jokia akis negalėtų įtarti.

Šiame apskaičiavime neapsivyliau.

Su dalba lengvai išėmiau plytas, paskui atsargiai atrėmiau lavoną į vidinę sieną, parėmiau jį šioje padėtyje ir vėl užmūrinau viską, kaip kad buvo prieš tai. Kai su didžiausiu atsargumu pašalinau kalkes ir šmėlį, padariau tinką, kurio negalima buvo atskirti nuo senojo, ir atsargiai naująjį statinį užtinkavau. Pabaigęs jaučiausi patenkintas, nes viskas atrodė tvarkoje. Sienoje jokiu būdu neatrodė, kad būtų su ja kas nors atsitikę. Šiukšles nuo žemės pašalinau didžiausiu rūpestingumu. Triumfuodamas apsižvalgiau ir tariau sau: "Čia, pagaliau, nenuėjo mano darbas veltui."

Sekantis mano žygis buvo surasti gyvulį, kuris padarė tiek vargo, nes buvau tvirtai nutaręs jį nugalabinti. Jei būčiau galėjęs jį šitame akimirksnyje nučiupti, tai dėl jo likimo nebūtų jokios abejonės, bet, atrodo, klastingą gyvulį išgąsdino mano ankstyvesnis pyktis, ir jis dabartinėj mano nuotaikoj vengė pasirodyti. Neįmanoma yra aprašyti ar įsivaizduoti raminančiai veikiantį palengvėjimo jausmą, kurį manyje pažadino nekenčiamo sutvėrimo nebuvimas. Naktį jis nepasirodė, ir taip aš išmiegojau vieną naktį nuo jo pasirodymo mūsų namuose ramiai ir giliai, ach, miegojau su žmogžudystės sunkumu ant savo sąžinės.

Praėjo antra ir trečia diena, ir mano kankintojas nepasirodė. Atsikvėpiau vėl kaip laisvas žmogus. Baidyklė, baimindamosi manęs, iš namų buvo pabėgusi. Niekad jos nematysiu! Mano laimė buvo beribė. Mano tamsaus darbo kaltė mažai mane trukdė. Buvo keletas paklausimų, į kuriuos lengvai buvo atsakyta. Įvyko taip pat net krata, bet, žinoma, nebuvo nieko rasta. Aš laikiau savo būsimąją laimę užtikrintą.

Maždaug ketvirtą dieną po žmogžudystės visai nelauktai į mano namus atvyko policijos būrys dar kartą pagrindinai juos ištirti. Bet būdamas tikras dėl savo slėptuvės nesuradimo, aš jokiu būdu nesijaučiau esąs pavojuje. Valdininkai prašė apieškojimo metu juos lydėti. Jie nepaliko neišgriosto jokio kampo nė užkampio. Pagaliau — trečią ar ketvirtą kartą — jie nuėjo į rūsį. Joks mano muskulas nedrebėjo. Mano širdis plakė ramiai, kaip nekaltai snaudžiančio. Aš peržingsniavau rūsį iš vieno galo į kitą, sukryžiavau rankas ant krūtinės ir vaikščiojau ramiai šen ir ten. Policija buvo visiškai patenkinta ir jau rengėsi išeiti.

Mano širdies džiaugsmas buvo per didelis, kad būtų užgniaužtas. Aš degiau ištarti nors vieną triumfo žodį, kad padvigubinčiau savo nekaltybės tikrumą.

"Mano ponai", pasakiau pagaliau, kai jie laiptais lipo aukštyn, — "aš esu laimingas, išsklaidęs jūsų įtarimą, linkiu jums geros sveikatos ir truputį daugiau mandagumo. Tarp kitko, mano ponai, tai yra labai gerai pastatytas namas" (beveik nežinojau, ką aš, pasiutusiam troškime ką nors lengvo pasakyti, kalbėjau), — "galiu tvirtinti — puikiai pastatytas namas. Šios sienos — ar jūs jau einate, mano ponai? — šios sienos yra taip tvirtai pastatytos" — ir dabar, išsaukimo dūkime, aš tvirtai su lazda, kurią turėjau rankoje, sudaviau į tą sienos vietą, kur buvo mano žmonos lavonas.

Bet, Dieve, saugok mane ir išlaisvink iš priešo nagų! Vos spėjo nuskambėti mano dūžio aidas, kai iš kapo atėjo šauksmu atsakymas, pradžioje prislopintas ir trūkčiojantis lyg vaiko kukčiojimas, paskui staiga besiplečiąs į ilgą, garsų, besitęsiantį skambesį, nenatūralų ir nežmonišką, — staugimas, almanuojantis baimės riksmas, pusiau pasibaisėjimas, pusiau triumfas, kuris tik iš pragaro gali atirasti, lyg eitų iš tūkstančio gerklių mirties baimėje prakeiktųjų ir viliojančių į pražūtį velnių.

Būtų beprotybė kalbėti apie mano mintis. Alpdamas nusvyravau į priešingą sieną. Grupė akimirksniui sustojo ant laiptų nejudėdama iš baimės ir išgąsčio. Paskui staiga tuzinas stiprių rankų pradėjo darbuotis prie sienos. Ji įgriuvo. Lavonas, jau stipriai apipuvęs ir aptekęs bėgančio kraujo, stovėjo tiesiai prieš žiūrovų akis. Ant jo galvos, su plačiai atvertu raudonu snukiu ir vienintele žibančia akimi, stovėjo baisusis gyvulys, kurio klasta pakurstė mane prie žmogžudystės ir kurio balsas atidavė mane budeliui.

Aš buvau baidyklę įmūrinęs į kapą.

ŠIŲ METŲ LIETUVIŲ SPAUDA

(Sausis - vasaris)

Kasdien paštininkas atneša Liet. Bibliografijos Tarnybai 5 - 8 laikraščius, pora laiškų, rečiau knygas. Jas tuo tarpu tenka registruoti iš paminėjimų spaudoje, bet tai yra bibliografui „slidus kelias". Be pikto noro galima padaryti klaidų, aprašant knygą. Todėl Tarnyba labai rūpinasi knygų betarpiai iš leidėjų. Reguliariai gaunama tik iš „Gabijos" ir T.T. Marijonų išleistus leidinius.

Bendrybių skyriuje įregistruoti pačios Tarnybos Danville'je, Ill. išleista „Pasaulinė dešimtainė klasifikacija" (C.D. U.) - brošiūrėlė skirta Tarnybos talkininkams korespondentams. „Šūduvos" leidykla išspausdino Chicagoje „Kas kiekvienam žinotina", o A. Leonas Baltimorėje, Md. išleido „Kelrodį 1950 metams'.' Tėvų Pranciškonų Bostone išspausdintas „Metraštis 1950" tuo tarpu yra stambiausias šių metų leidinys (221 psl.). Montrealyje, Kanadoje, pasirodė „Pirmasis Kanados lietuvių kalendorius" J. Kardelio redaguotas ir „Nepriklausomos Lietuvos savaitraščio išleistas.

Periodikos srityje pasirodė jau JAV išleisti „Aidai" ir „Ateitis". „Britanijos Lietuvis" Anglijoje padidėjo ir pagyvėjo, „Laikas" Argentinoje iš mėnesinio žurnalo virto dvisavaitiniu laikraščiu. T.T. Jėzuitai Chicagoje pradėjo leisti „Laiškus Lietuviams", tai yra tęsinys T. J. Brūžiko, S.J. leistų Bavarijoje „Misijonieriaus Laiškų".

Los Angeles, Cal. pradžiugino iliustruotų žurnalų mėgėjus - ten išleistas „magazinas" - "Lietuvių Dienos", J. Vitėno redaguojamos, sujungtas su anksčiau ėjusiu ten pat „Kalifornijos Lietuviu".

Anglijos Manchesteryje išėjo „Manchesterio Apygardos Žinios", K. Barėno redaguojamos. Kanados Rodney, Ont., mieste pr. m. leistas „Skautas" virto jau „Skautų Aidu", visų lietuvių skautų ir skaučių laikraščiu. Redaguoja psktn. Pr. Enskaitis, o senas redaktorius vyr.sktn. A. Krausas atsidūrė Australijoje.

Brooklyne, N.Y., buvo pramogų vakare paskaitytas ateitininkų jumoristinis lankraštėlis „Skersvėjis" ir tuo pačiu vardu pasirodė irgi jumoristinis „dantotraukos" žurnalas Anglijos Manchesteryje.

Prie jų tenka dar pažymėti Philadeiphijoje įsteigtą „Valio" - juokdarybos veiksnių organą. Waterburyje Lietuvių Tremtinių Draugijos Valdyba pradėjo leisti „Tremtinių Informacijas".

Filosofijos skyrių atstovauja Vak. Vokietijoje išleistas kun. Kazio Mažučio „Mažasis žmoniškumo manifestas".

Savo laiku Šv. Sosto Delegatūros organe „Auka" buvo paskelbta ir tikra autoriaus pavardė - kun. J. Petrulevičius.

Religinių knygų pasirodė dvi: r. kat. kun. J. Čižauskas išleido „Švenčių prieblandą", deja „Draugas" nenurodė leidimo vietos, tur būt J.A.V-se, o Los Angeles, Cal., pasirodė baptistų knygelė, parašyta T. Marshall Morsey, D.D. „Septyni dalykai kuriuos turėtumei žinoti" (vertimas).

Filatelistams bus svarbus J. Liubinsko (922 West 33rd St. Chicago 8, Ill.) parengtas „Lietuvos ir Klaipėdos Krašto pašto ženklų kaininkas (price list)".

Muzikos skyriuje net 3 nauji veikalai. Bostone, Mass., kun. Pr.J. Juras išleido Stasio Šimkaus 33 rinktines lietuvių liaudies dainas, parengtas spaudai kompozitoriaus sūnaus Algio Šimkaus. Įžangos žodį parašė J. Žilevičius. Bavarijos Memmingene J Kreivėnas tęsia savo darbą: leidžia naujas gaidas. Nesutrukdė jo naudingo darbo net emigracinė karštligė, nors turi greit išvykti į JAV. Dabar išspausdinta: Česlovo Sasnausko himnas „Sužadinkim Lietuvą" (Maironio žodžiai) ir J. Siniaus „Broliai lietuviai" mišriam chorui.

Literatūros srityje turime Stepo Zobarsko „Mėnesienos sėją" (ir Pakarklio išdavimas), paveikslai paimti iš 1939 m.laidos, ir L. Žitkevičiaus - Runcės Dandierino „Šilkus ir vilkus", dainas vietines ir sovietines. Abu veikalai išleisti Brooklyne, N.Y.

A. Vilainis - Šidlauskas mėgina leisti sąsiuviniais didesnį savo veikalą - reportažą iš kelionių po Lietuvą: „Žmogus, kuris amžinai keliavo", pirmąjį sąsiuvinį išspausdino „Nemuno" leidykla Cicero, Ill.

Pagaliau „Dirva" atspausdino laikraštyje įdėtą Vyt. A. Braziulio surašytus ortodoksų šventiko atsiminimus „Aš laikiau pamaldas už Staliną"...

Būtų perdrąsu tvirtinti, kad čia surašyti visi per pirmus šių metų du mėnesius išleisti veikalai. Kai kurie autoriai nesiskelbia laikraščiuose. Antra vertus, paštas iš Europos keliauja dabartiniu metu ilgokai, palyginus su prieškariniais laikais. Tą pat tenką pasakyti ir apie P. Amerikos bei Australijos leidinius: juos gaunam pavėluotai.

Ryšium su Lietuvių Bibliografinės Tarnybos (dabartinis jos adresas: Lithuanian Bibliography Service, 606 N.Bowman Ave., Danville, Illinois) perkėlimu iš Bavarijos į JAV susitrukdė jos biuletenio „Knygų Lentynos" leidimas. Nr. 6-9 buvo išspausdintas pr. metų gale Memmingene LTB Komiteto lėšomis ir J. Kreivėno rūpesčiu. Ten pat pasiųstas buvo ir Nr.10, kurio spausdinimas pabaigtas š.m. kovo 20 d., dabar šis Nr. laukiamas JAV - se. Nr.11 ir 12 parengti spaudai ir pasiųsti ALT'o sekretoriui, nes ši didžioji organizacija susirūpino viso pasaulio lietuvių bibliografijos organo leidimu.

Taip pat parengta medžiaga ir Bibliografijos Žinių pirmajam Nr. ir pasiųsta prof. Vaclovui Biržiškai, kuris vėl redaguos šį žurnalą su A. Ružancovu drauge, kaip 1928-1941 metais Kaune ir Vilniuje. „B. Ž." pakeis iki šiol leidžiamą „Knygų Lentyną".

Bibliografas

Dail. P. Osmolskio iliustracija R. Dandierino eil. "Vieniems margučiai, kitiems vargučiai" (iš knygos "Šilkai ir vilkai").

Su atbundančia gamta švenčiame Velykas! Velykos be margučių — ne Velykos!

Kai būdavo Velykos laisvoje tėviškėje

Gavėnia su ilgiausiais žiemos vakarais pasilieka toli užmarštyje, užleisdama vietą džiaugsmui, kuri žmonėse ir gamtoje sukelia ši didžioji pavasario šventė — Velykos. O ji ateina su šiltaisiais saulės spinduliais, su gausiais pavasario vandenimis ir — visų labai laukiama.

Apylinkės keliai pilni grįžtančiųjų iš bažnyčios. Vieni važiuoti, kiti pėsti, pintinėse turi širyt bažnyčioje kunigo pašvęstuosius valgius. Dunda bažnytkiemio gatvės, aidi keliai.

Važiuojantieji lenktyniuoja, kiekvienas norėdamas pirmasis su švęstaisiais valgiais parkeliauti iš bažnyčios, kad jam šiemet derėtų laukai. Paskui namuose — švestųjų valgymas ir margučiai.

Taukši musamų kiaušių lukštas, klega būriuose jaunimas, ginčijasi dėl stipriausiojo kaime kiaušinio, kieme ir gričioje krykštauja margučius ritinėdami vaikai.

Vakare piemuo grįš su pilna kiaušinių užantim ir apie rytdienos pasiekimus svajos. O jau visiškai sutemus, susirinks būrys jaunimo, jaunų vyrų gerais balsais, su armonika ir dideliais krepšiais ir pasileis po kaimą, o vėliau po visą apylinkę. Ir net vėlų vidunaktį jie prieis prie pirkios lango, tyliai pabarbens ir paklaus:

— Ar galima šiuos namelius palinksminti?

— Prašom, prašom — atsilieps jiems iš vidaus senieji, o jaunosios, pakilusios iš lovų, slapstysis už langų užuolaidos, ligi praskambės "Linksma diena," nekantriai laukdamos vynelio ir pagaliau išgirs:

Merguže, graži ponia,
Vynas mano žaliasai,
Išeik, išeik į laukelį,
Vynas mano žaliasai...

Ir toliau tas dainuojantis jaunuolių būrys praneš mergelei apie atvykusį jos mylimąjį, kvies ji meiliai priimti, žadės jai auksо žiedelį ir t.t.

Ir svalgs mergina, nelygindamant nuo žaliojo vynelio, per lango užuolaidos tarpelį dainuojančių tarpe savo mylimąjį išvydusi ar jį prisiminusi. Ir paskui teužmigs tiktai tada, kai jau jie, visus laukus išvaikščioję, šunis prilodę ir žmones prikėlę, vėsiems kaimams išdainavę, griš į sodybas, dailinsis uždainuotą turtą, ir kiekvienas po pintinę baltų kiaušinių nešis namo.

Tai pirmoji Velykų diena. Vėliau daug džiaugsmo su Velykų margučiais, daug krykštavimo prie kaimo supuoklių, kur supasi visi: vaikai ir paaugliai, jaunimas ir suaugusieji. Kiek nuotaikos šeimoje, visiems suskridus į šį pavasario džiaugsmą!

Taip būdavo seniau. Šiandien toli tėviškė su gražiomis Velykų švenčių tradicijomis ir brangiaisiais asmenimis, kurių tarpe tas šventes praleisdavome.

Išsibarstėme po visus pasaulio kraštus. Nesusirinks šiandien jaunimas "žaliojo vynelio" užtraukti. Nelyginant tie Velykų lolauninkai, šunų aploti, keliaujame iš vietos į vietą, nesurasdami sau pastogės ir šilumos.

Bet paryčiui, šviesai brėkštant, pranykus kraštą gaubusiai tamsai, mes sugrįšime į savo gimtąsias sodybas, Velykų džiaugsmu nešini.

S. NARKĖLIŪNAITĖ

KASDIENINIS ŽODYNAS

Liberalizmas, lot. — laisvamanybė, svetimos nuomonės gerbimas, politikoje laisvos gyvenimo raidos teorija, valstybės nesikišimas į ekonominius reikalus ir santykius. Liberalas — liberalizmo šalininkas, laisvamanis.

Metafizika, gr. — bendras vardas įvairioms filosofinėms srovėms, siekiančioms pažinti tai, kas neprieinama žmogaus patirčiai ir mokslui. Mokslas apie pirminius būties pradmenis, apie daiktų esmę. Metafizikas — metafizikos šalininkas.

LIETUVIAI PASAULYJE

Prof. M. Možalskis moko ir diriguoja Rio de Janeiro lietuvių chorą „Dainavą". Muz. J. Malaiška organizuoja bažnytinį chorą.

Lucija Dutkaitė, 1936 m. kartu su tėvais atvykusi į Braziliją, baigusi gimnaziją ir pasirengusi, įstojo Rio de Janeiro universitetan studijuoti odontologijos. Tai pirmoji lietuvė šiame fakultete.

Agr. A. Krapovickas, nuo 1949 m. profesoriaująs Kordobos Universitete, kaip tos mokyklos atstovas dalyvavo I Pietų Amerikos agronomų suvažiavime Urugvajuje.

Teis. Jono Juškaičio straipsnį apie palyginimą tarp totalitarinių kraštų įstatymų, ypatingai apie Sovietų Sąjungos ir Kanados teisinę sistemą, atspausdino Toronto universiteto teisių instituto leidžiamas žurnalas.

Australų filma, pavadinta „Čia nėra svetimų", kurioje vaidina buv. Vilniaus dramos teatro aktorė Ksenija Daugu-vietytė, jau užbaigta ir rodoma Australijoje.

Sydnėjaus lietuvių tautinių šokių grupė, vedama B. Kirlytės ir Vyt. Asevičiaus, atliko programą privačiame koncerte, kurį surengė Prancūzijos ambasadorius Australijai Mr. Padovani, savo metu buvęs Prancūzijos konsulas Nepriklausomoje Lietuvoje.

Jonas Vedegys, mokytojas, tremtyje buvęs Hassendorfo gimnazijos steigėjas ir jos direktorius Diorverdene, Seedorfe, Stadėje ir Dedelstorfe, neseniai atvykęs ir įsikūręs Argentinoje, uoliai dalyvauja Buenos Aires lietuvių kultūriniame gyvenime.

Antanas Vajaga lanko ir šiemet baigs Argentinos aukštosios karo mokyklos inžinierijos skyrių.

Dr. A. Greimas iš Paryžiaus persikėlė į Egiptą. Jis profesoriaus Aleksandrijos universitete.

Marija Žukauskienė, kuri 1941 m. kartu su dukra buvo ištremta į Sibirą, 1942 m. iš tenai pabėgo ir atsidūrė Libanone, kur ir dabar gyvena.

Dail. V. Stančikaitė - Abraitienė, dažnai iliustruojanti Brazilijoje išeinantį žurnalą „Mūsų Lietuva", dar šiais metais ruošiasi savo dailės darbų parodai.

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Vyr. Valdyba paskelbė, kad prancūzų zonos įgaliotiniu skiriamas Garlauskas, o anglų - ir toliau lieka Botyrius. Dabartinis LRK amerikiečių zonos įgaliotinis Rugienius skiriamas direktorium. Pats LR Kryžiaus centras lieka Reutlingene.

Lietuviams, latviams ir estams Londono (D. Britanijoj) miesto savivaldybė miesto patalpose leido mokytis ir sutiko mokytojams mokėti atlyginimą. Pirmieji pradeda dirbti technikos kursai.

Už 270 svarų sterlingų Lietuvių Namų akcijų pirko 46 narių turįs Treliškės D. Britanijos Lietuvių Sąjungos skyrius. Tai pats didžiausias akcininkas.

PERSODINTI MEDŽIAI

PAŽINKIME NAUJUOSIUS ATEIVIUS

Bernardas Brazdžionis

Biržų apskritis yra davus ne vieną žymų poetą. Ten nuo Vabalninko yra kilęs ir Bernardas Brazdžionis, gimęs 1907 m. vasario 2 d. Mokėsi Biržų gimnazijoje, jau ten pasireikšdamas su savo kūryba. 1929 — 1934 m. studijavo Kauno Vytauto D. U-te lietuvių literatūrą ir pedagogiką. Tuo pačiu laiku parašė ir išleido keletą savo eilių knygų ir iškilo kaip vienas pačių žymiųjų mūsų jaunesnės kartos kūrėjų. Vytės Nemunėlio vardu ėmė rašyti eilėraščius vaikams ir tapo vaikų labai mėgiamas.

B. Brazdžionis yra žinomas ne tik kaip poetas, bet ir kaip laikraščių bei žurnalų redaktorius. Jis redagavo "Lietuvos Studentą" (1933), jaunimo žurnalą "Ateities Spinduliai" (1932 — 1940), poezijos žurnalą "Pradalgė" (1934), "Dienovidis" (1938 — 1939). Nuo 1937 m. dirbo Kaune "Sakalo" b-vės knygų leidykloj kaip grožinės literatūros redaktorius. Nuo 1940 m. buvo Maironio Literatūros Muziejaus vedėjas.

Visą laiką rašė ne tik eiles, bet ir prozą, eilėtus feljetonus, literatūrinius straipsnius, recenzijas.

B. Brazdžionis yra išleidęs šias eilėraščių knygas: "Baltosios dienos" (1926), "Amžinas žydas" — (1931), "Krintančios žvaigždės" (1934), "Ženklai ir stebuklai" (1936 — "Sakalo b-vės premijuota), "Kunigaikščių miestas" (1938 — Valst. liter. premija), "Per pasaulį keliauja žmogus" (rinkt. eilės). Okupacijos metais slapta išleista — "Iš sudužusio laivo," "Saukiu aš tautą", "Viešpaties žingsniai".

Atskirai yra išleidęs eilę vaikų literatūros knygų.

Tremty, Vokietijoje, išspausdino eilėraščių knygas "Svetimi kalnai" (Sviet. Valdybos premijuota) ir "Šiaurės pašvaistė".

Taip pat išleista rinkt. poezijos knyga "Per pasaulį keliauja žmogus". Vokietijoje B. Brazdžionis dirbo ir gimnazijoje mokytojo darbą. Redagavo didžiulį tremties rašytojų metraštį "Tremties Metai", 1947 m. išleistą "Patria" leidyklos. Kartu su kitais rašytojais aplankė daugelį tremtinių stovyklų, dalyvaudamas literatūros vakaruose.

1949 m. atvyko į JAV. Greitai buvo pakviestas naujo steigiamo vaikų laikraščio "Eglutė" redaktorium. Apsigyveno netoli Bostono Lawrence, Mass. "Eglutės" išleido jau du numerius. Leis ir toliau, bet laukia, kad lietuviškoji visuomenė aktyviau savo prenumerata jį paremtų. Dalyvauja ir Amerikos lietuvių spaudoje.

Kviečiamas dalyvavo New Yorke surengtame literatūros ir muzikos vakare. Po to lankėsi literatūros vakaruose Bostone, Waterbury, Hartforde. Naujakurio dalia, be abejo, nėra lengva ir B. Brazdžioniui. Tačiau tikėkimės, kad jo reikalai gerės ir, kad jo kūrybinis darbas galės būti tęsiamas ir šio krašto aplinkybėse.

K. Rimt.

Prašo savo teisių

Kovo 16 — 19 dienomis Vokietijoje, Švabų Gmiundo stovykloje, įvyko Mažosios Lietuvos Tarybos skyrių atstovų suvažiavimas. Mažosios Lietuvos Taryba, kaip Mažosios Lietuvos organas, apjungia didelę dalį patriotinių ir sąmoningų Mažosios Lietuvos lietuvių.

Nors Mažosios Lietuvos lietuvius svetimieji laiko žmonėmis be teisių į jų tėviškę, varžo jų asmeninę ir politinę laisvę, klastoja jų praeitį ir visomis priemonėmis stengiasi suskaldyti jų jėgas, bet M. Lietuvos lietuviai visomis jėgomis stengiasi tai piktai propagandai atsiremti ir ištverti ligi pergalės.

Aptarę tautinio išsilaikymo ir veiklos planus, suvažiavimo dalyviai priimtoje rezoliucijoje, tarp kitko, sako:

"Mažosios Lietuvos Taryba ligi šiolei buvo ir nori palikti nepartinė rezistencijos organizacija. Ji nori būti bešališka bet kuriais partiniais klausimais, aukščiausiu tikslu statydama tautinius reikalus." Toliau sakoma: "Mes nuoširdžiausiais jausmais, didžiausiu pasitikėjimu bei pagarba remsime tas institucijas ir asmenybes, kurios kovoja už mūsų tautos ir tėvynės laisvę.

Tačiau reikalaujame, kad visur ten, kur reikalinga vieninga tautos valia, galėtų drauge reikštis ir M. Lietuvos gyventojų — lietuvių valia. Matydami, kad daug kur, atstovaujant Lietuvą, M. Lietuvos reikalai labai paviršutiniškai tėviškeliami arba nutylimi, **mes prašome visas Nepriklausomos Lietuvos tebeveikiančias valstybines institucijas ir laisvajame pasaulyje gyvenančius lietuvius bei jų garbingas organizacijas mums padėti, kad visur, kur yra svarstomi ir sprendžiami, Lietuvos ir M. Lietuvos lietuvių reikalai, dalyvautų ir teisėti M. L. T. atstovai."**

Bičiuliai du — raudonas su rudu

Kai pamatėm politruką,
Mes išgėrėm po litruką.
O kai vokietis atėjo,
Tuoj "Ein Liter!" šaukt pradėjo.

Kur surasti pradžią siūlo?
Vis tą patį velnią siūlo.
Į tą pačią stumia balą.
Kur surasti siūlo galą?

Kai toks klausimas prikimba,
Nors ir eik pas poną Bimbą.
Ką jis tars, jeigu paklausiu:
Kas geriausias iš geriausių?

GRAŽU PAMATYTI, BET NEGYVENTI

N. Zelandija. - Daugiau 200 tremtinių gyvena N. Zelandijoje, dirbdami ūkio darbus, ligoninėse ir paskirose šeimose. Iš visų atvažiavusiųjų vienai tik lietuvaitei E. Putvytei - Bars pavyko geriau įsitvirtinti, kuri, kaip kalbanti septyniomis kalbomis (liet., latv., anglų, vokiečių, pranc., lenkų ir rusų) buvo pakviesta dirbti į Darbo - Emigracijos Ministeriją.

Pastaroji, užjausdama savuosius, nemažai padeda patarimais, pagelbsti surasti geresnį darbą ir butą.

N. Zelandija, kuri dėl savo gamtovaizdžių vadinama rojaus šalimi, neprilygsta rojiškam gyvenimui. Daug žmonėms nervų kaštuoja ir baimės padaro dažni žemės drebėjimai. Pragyvenimas gana brangus, ypač butai ir drabužiai. Pats gyvenimas nepasižymi prabangiškumu - nebėra didelių turtuolių ir vargšų. Beveik kiekviena šeima turi automobilį ir gražiai susitvarkiusi. Iš pramogų pažymėtina šeštadienį kinas, sekmadienį - bažnyčia. Be to, keturis kartus metuose ruošiama arklių lenktynės, kur susirenka nemaža žmonių. Apskritai, gyvenimas rieda monotoniška vaga ir daugeliui europiečių atrodo beprasmis ir neįdomus. Dėl to nemažai išvietintųjų ieško progos išvažiuoti kitur, kiti net gailisi atvykę. Viename laiške rašoma: „Nežinau, kodėl nesijaučiu laiminga N. Zelandijoje, nors turiu gerą tarnybą ir gyvenu geriau už visus DP. Nesuprantu, kodėl manęs čia niekas nežavi. Gražu pamatyti N.Zelandiją, bet negyventi.

Sala lieka sala. Esame atkirsti nuo viso pasaulio. Daug išvietintųjų nepatenkinti atvažiavę ir laukia tik progos iš čia ištrūkti. Jeigu aš esu nelaiminga, turėdama gerą gyvenimo sąlygas, tai kaip gali jaustis laimingi kiti, turėdami sunkiai dirbti, negaudami jokio dvasinio peno. Labai sustiprina mus lietuviškos knygos ir laikraščiai. Siuskite jų daugiau!"

Sužinota, kad N. Zelandijos vyriausybė sutiko įsileisti vėl 1000 tremtinių. Būtų naudinga, kad mūsų atitinkamos institucijos laiku informuotų savo tautiečius apie emigracinius kraštus, tada gal būtų mažiau apsivylimų ir nesusipratimų.

Vl. Pauža

Dipistanas

Spauda rašė, kad IRO svarsčiusi vieno savo pareigūno pasiūlymą sukurti nepriklausomą DP valstybę Jungtinių Tautų globoje — Dipistaną kur nors Libijoje, Abisinijoje ar Madagaskare. Vėl buvo žinia spaudoje, kad IRO apie tai nė negalvojanti. Vėliau ir mūsų lietuviškoji spauda pažymėjo, kad šaukštai jau popiet, t. y., kad DP iš Europos baigią emigruoti, ir kur jūs anksčiau buvot?! Bet dėl pačio Dipistano pravartu pasikalbėti.

Yra Afganistanas, Kazachstanas, Kurdistanas, Pakistanas, Turkestanas... Tų "stanų" pilna orientališkųjų, egzotiškųjų Rytų pasaulyje. Toks Kazachstanas turi DP tremtiniams ir liūdną atminimą: į jį Maskva gabeno ir gabena taip pat savotiškus DP — gyventojus iš T. Rusijos okupuotųjų valstybių.

Be to, tiesą pasakius, "stan" primena, net ir iš tikro yra stovykla, lageris, aprėžtoji sritis, nuo seno rusų valdovų mėgiama. Taigi, dėl "Dipistano" termino kalbant, bolševizmo slogą patyrusiems ir pergyvenusiems DP tremtiniams toks "Dipistan" terminas kelia klaikių asociacijų, baigiant pavergimo, arba vergavimo, sąvoka.

Jei jau būtų kuriama DP valstybė (tuo net neįmanoma patikėti, nes pasaulis tolyn egoistyn eina), tai tos valstybės ir vardas turėtų būti kitas: atsakantis, rimtas, neužgaulus ir demokratiškai lygus su visais tokių sričių vardais. Logiškiausia būtų skelbti: Egzilio (exile) Respubliką, Egzilio Valstybę, o tai lietuviškai reikštų: Tremtinių Respublika, Tremtinių Valstybė, — suprask, politinių tremtinių. O vadinamieji DP kaip tik tokie yra ir pasiliks.

DP — displaced person — išvietintasis asmuo, atrodo, tėra tam tikros 2-jo pas. karo "pabaigos" tam tikrų politikierių politikos terminas. Kas tuos žmones išvietino, t.y., iš gyvenamųjų vietų iškėlė? Niekas!

Iškeltieji, išvietintieji po 2-jo pas. karo vokiečiai iš Rytprūsių, Lenkijos, Čekijos, Slovakijos ir iš kitur, — tai tie vokiečiai tikrai yra DP. Jie tam tikrų tarpuvaldžių susitarimu urmu imti ir iškelti į kitą vietą. T. Rusija per 24 val. kartais ištisas tautas iškelia, išvaro į kitas toliausias žiaurias savo sritis. Tai ir tie nelaimingieji, tikrai sakant, yra DP.

Visi kiti vadinamieji DP yra tremtiniai, egzilio žmonės, kurie, 2-jo pas. karo sąlygų (pvz., bolševikų invazijos ir jų teroro vengdami) verčiami, laikinai pasirinko tremtį (egzilį), t.y., laikinai paliko savo valstybes, savo tėvynes. Ir tokių žmonių vardas — tremtiniai. O DP vardas šitos kategorijos žmonėms netinka ir, sakyčiau, net įžeidžiantis.

Todėl ir "Dipistan" abiem atvejais (Dipi-stan) netinka Egzilio, arba Tremtinių, valstybei vadinti.

V. L

PHILADELPHIA, PA.

GRUSH HOTEL AND BAR
ADAM GRUSH, SAV.
Kampas BROAD ir RACE STREETS
(prie Broad Street Stoties)
Tel. Rittenhouse 6-6530

MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI — ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

SHEPHERD DISTRIBUTING CO.
Distributors for
DOMESTIC and IMPORTED BEERS
Wholesale and Retail
JOSEPH V. PLAKIS
2315 N. 28th St., Philadelphia, Pa.
Tel.: SAgamore 2-2013

WOODLAND CAFE
B. J. TRIBULAS, Sav.
63rd STREET at WOODLAND AVENUE
Telefonai: Saratoga 9656, West 4117

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
Licensed Penna and New Jersey
1601-03 So. 2-nd Street Tel.: DEW 511

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4118
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakeleivingiems suteikiama nakvynė—viskas nemokamai.
Velaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį —mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą.

Raymond Wasikonis
RESTORANAS IR BARAS
2826 Master Street
Philadelphia, Pa.

VINCO VIDGINIO
MAISTO KRAUTUVĖ
438 JEFFERSON ST.
Philadelphia, Pa.
TR. 1-6627

TRAUN'S CAFE
N. E. cor. 16th Street and Spring Garden
Tel. LO 7-8862, LO 7-4967
Res. Cheltenham 2562
Philadelphia, Pa.

WILLIAM VALAITIS
Visokeriopas automobilių taisymas
1730-2 E. Moyamensing Ave
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

FRANKFORD AV. CAFE
John Baltaduonis, sav.
1700 Frankford Avenue
Philadelphia, Pa.

A. MIEŽIS
Alus, degtinė ir vynas
2207 N. 2nd STREET
Regent 9-4156 Philadelphia

ANTHONY MARTIN
RESTORANAS IR BARAS
3759 N. 7th Street
PHILADELPHIA, PA.

ADAM'S CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9785

Naujai atidarytas lietuviškas restoranas ir baras
TRAUN'S
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

SILVER LAKE PACKING CO.
J. C. Kveragas, Sav.
Viena iš didžiausių skerdyklų ir mėsos paskirstymo įmonių
137 FRANKLIN AVENUE
Tel.: 4-6185 - 6186 SCRANTON, PA

Linksmų Velykų visiems
mano draugams lietuviams
ANTHONY COLUCCI
BARBERIS
170 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.

Linksmų Velykų Švenčių
JOSEPH VASTŪNAS
REAL ESTATE & INSURANCE
1008 GATES AVE. BROOKLYN, N. Y.

Linksmų Velykų mūsų klijentams, draugams ir pažįstamiems
QUALITY MEAT & POULTRY MARKET
SHIMANSKAS IR MITCHELL
483 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.
(Naujoje vietoje)

Linksmų Velykų visiems
mano draugams ir vienybiečiams
JURGIS ANDRIUŠKEVIČIUS
BROOKLYN, N. Y.

Moterų Pasaulis

GEROSIOS VALIOS TAURĖ

Nelė Mazalaitė

Vienoje tremties stovykloje, tame pačiame kambaryje gyveno trys žmonės. Jie buvo svetimi tarpu savęs, iš atskirų savo tėvynės kraštų, skirtingų būdų bei galvojimo, tačiau tasai gyvenimas, kuris neklausia, o priverčia — susodino juos prie vieno pietų stalo, ir sustatė jų lovas gretimai.

Iš tikrųjų, jie teturėjo bendro tiek, kiek suteikia vienas stogas ir tai, kad jie buvo visi jauni, ir nekartą jiems pasirodydavo ankšta, nes vienas buvo toks paniuręs, jog retai kalbėjo su kuo ir niekuomet nesijuokė, ir net tylėti šalia jo atrodė nelengva. Ir antrasis buvo nedrąsus ir neturėjo sau jokio pasitikėjimo, ir dažnai atrodė jam, jog jau prie gimimo jis buvo nuskriaustas, ir visa kas jo daliai skirta — gavo kiti. Ir neretai jo širdis virė pavydu dėl smulkmenų, ir taip jis sunkino gyvenimą pats sau ir tiems, kurie gyveno aplinkui. Ir trečias turėjo degančią širdį viskam geram ir norą dirbti kitų naudai, tačiau mažiausias neatidumas ir nuklydimas iš artimo pusės užmušdavo jam bet kokį troškimą veikti ir būti geru. Jis darėsi neatlaidus, ir jo nuolatinis visko peikimas vargino net tuos, kuriems jis rodė nuoširdumą.

Ir, kai šitas visas žmogiškas kasdienis gyvenimas buvo nenoromis sutalpintas šalimais, nėra stebėtina, kad tie žmonės nemėgo vienas kito ir kartais persimesdavo nemaloniais ir užgauliais žodžiais.

Tačiau atsitiko, kad vieną kartą jie pasijuto lyg bičiuliai, nes atėjo reikalas gintis bendrai, ir tai buvo tada, kai jiems pareiškė, jog į jų kambarį atkeliamas dar vienas gyventojas. Jie drauge galvojo, kaip išvengti šito sunkumo, jie kartu mėgino protestuoti, ir, kai visa tai negelbėjo, vienodai juto pyktį tam, kuris dar daugiau nuskriaudė juos, atimdamas vietos. Ir, kai jis įėjo, senas, truputį palinkęs vyras, jis turėjo pajausti, kad šitie jauni stiprūs vyrai, kurie tarytum tyčia dabar stovėjo išlakūs ir statūs, — yra jo priešai. Jis maloniai tarė pasveikinimą, ir dėlto, kad atsakymas buvo šiurkštus, jis nepakeitė savo balso, klausdamas, kuris kampas bus pavestas jam.

Ir visados jo elgesys ir kalba buvo vienodai ramūs ir kiekvieną jų bendrą laiką, vistiek kaip jam buvo atsakyta ar parodyta veiksmu. Tačiau jis niekuomet nesikišo į jų kalbas, nei ką pakeitė kambario tvarkoje, jis atliko savo ruošos dalį gerai, ir pamažu jie apsiprato ir tarytum iš viso nejautė jo. Iš tikrųjų, lyg nebuvo jo čia, nes jis nesakė, iš kur atsikėlė į šitą stovyklą, jis nekalbėjo apie kelius ir vargus, pro kuriuos pateko į svetimąją šalį, ir to jiems neteko išgirsti ir iš kitų apie jų bendrą gyventoją.

Ir nedaug laiko jis buvojo viduje, šitą vasaros metą — jį galėjo regėti vaikštant padirviais ir ežiom, jis vaikštinėjo miškais ir lankomis užmiestyje, ir galėjai stebėti, kaip jis ilgai palinkdavo ties kokia žole, arba laikė tarp savo pirštų gėlės žiedą. Tačiau, jis mielai pakalbėdavo su kiekvienu stovykloje, jeigu buvo užkalbintas, ir ypač nedavė jam pro šalį praeiti maži vaikai — jie stačiai kabinosi į jo švarką, ir jis turėdavo jiems ką papasakoti, dėl ko jie džiaugėsi. Taipgi joks pakeliui sutiktas gyvulys, ar tai būtų katinas ar šaunus žirgas — nepraeidavo neparodę savitu būdu jam savo prielankumo. Taip tai pasidarė, kad netrukus žmonės pradėjo žiūrėti į jį su trupučiu nuostabos, bet visada vertindami, ir tiktai jo paties kambaryje jis buvo nereikalingas ir jo žodžiai nepastebimi.

Bet vieną vakarą jie išgirdo jį prabylant, ir tai įvyko taip: buvo lietus ir perkūnija, ir visi susibėgo į savo pastogę, o kad atėjo vakarienės metas, jie prie stalo raikė kiekvienas savo duonos dalį, užgerdami skurdžia kava. Paskutinis grįžo jaunasis vyras, irzlus ir pasipiktinęs nauja žmonių neteisybe, ir šitai jis išreiškė visiems, kurie čia sėdėjo:

— Ne, — pasakė jis, — nėra jokios prasmės būti geru, jeigu viską, ką padarai taip sunkiai, savęs atsižadėdamas, kitas sunaikina bematant. Ką reiškia, kad stengiesi blaivumu ir sąžiningu darbu rodyti svetimiesiems, kokia padori mūsų tauta, jeigu vienas niekšas sugriauna daugelio gerą vardą? Ką padės, kad ten namie lieja kraują ir žūna iš eilės visi, ką išgelbės, jeigu tie, kurie turi matyti, užsimerkia. Ne, viskas yra tuščia, šitoje blogybių jūroje.

Ir tuomet atsitiko tai, kas juos nustebino, ir tik dėl šito netikėtumo jie turėjo kantrybės klausytis nenutraukdami.

Tuo metu, — staigiai prabilo senasis jų gyventojas, ir atstūmė savo gėrimą į stalo vidurį, — tuo metu buvo gilus vakaras, kai vakarienė baigėsi ir Mokytojas savo papročiu, kaip sako Raštas, ėjo į kalną, vadinamą Alyvų, į Getseman. Ir jo mokiniai lydėjo Jį, tie, kurie kalbėjo, jog yra ištikimi, ir jiems pasakęs:

"Melskitės, kad nepultumėte į pagundą, — pasitraukė nuošaliai.

Raštas sako, jog akmeniu primetamai buvo atsitolinęs nuo jų ir meldėsi. Ir šitoje vakaro maldoje, kai oras buvo toks tylus ir pilnas nerimo, tarytumei prieš audrą — Jo širdį apsėmė didelis liūdnumas. Šitą naktį dangus buvo palikęs Jį visiškai žemei, kaip jos vaiką, bejėgį ir silpną — Jis buvo tiktai žmogus. Ir todėl Jo siela skendėjo sielvarte, nes Jam buvo paliktas žinojimas prisiartinančios dalios. Ir štai, Jis atsiminė, jog Jo draugai ir mokiniai yra čia netoli, ir tiktai laukia, kad jiems būtų leista prisiartinti, ir Jam pasidarė ramiau, ir Jis pakilo ir ėjo į jų pusę, kad mylintys veidai suteiktų paguodą. Tačiau, kai Jis priėjo arti, pastebėjo, jog reikia šaukti, kad būtų pamatytas, nes Jo ištikimieji miegojo. Ir tuomet Jo širdis pasijuto dar labiau suspausta, kaip yra su žmogum, kuris mato, jog nėra namiškių, nė bičiulių išmėginimo valandai prisiartinus. Ir

(Nukelta į 8 psl.)

Pabaltijo Moterų Taryba persikėlė į JAV

Pabaltijo Moterų Taryba iš Vokietijos persikėlė į JAV. Jos valdybos būstinė yra New Yorke. Kaip ligi šiolei, taip ir toliau Pabaltijo Moterų Taryba, aktyviai bendradarbiaujant lietuvėms, latvėms ir estėms, kels viešumon bolševikinės okupacijos Pabaltijo tautoms daromas skriaudas.

Pabaltijo Moterų Taryba persekiojamų tautų reikalu ir tremtinių įkurdinimo klausimais yra susirišusi su visa eile tarptautinių organizacijų ir joms įteikusi atitinkamų memorandumų.

Pabaltijo Moterų Taryba jau nuo perniai metų gegužės mėn. yra General Federation of Womens Clubs Washingtone padalinys. Ši organizacija Amerikoje yra plačiai žinoma ir savo eilėse turi apie 7 mil. moterų. Pabaltijo Moterų Taryba šioje organizacijoje yra pirmoji ir dar ligi šiolei vienintelė tautinė atstovybė.

Šiuo metu Pabaltijo Moterų Tarybai pirmininkauja mg. phil. Mal Jurma (estė), o sekretoriauja L. Dirkienė (lietuvė). Dabartinės Tarybos Valdybą sudaro šios trys tautinės pirmininkės: Birutė Novickienė (lietuvių pirm.), Tekla Erdmanis - Endzina (latvių pirm.) ir mg. phil. Mal Jurma (esčių pirm.).

Filmų aktorė Mona Freeman kartu su savo 3 metų amžiaus dukrele, pasipuošusios vienodomis, šio pavasario skrybėlaitėmis.

Kalifornijos Velykų krepšelis — apelsinai vietoj kiaušinių

JAV SENATORIUS SUSIDOMĖJO LIETUVAITE

Hartfordo laikraščiai atspausdino Amerikos senatoriaus iš Connecticcut William Benton laišką, kuriuo jis atsakė Laimai Leonaitytei, 16 metų tremtinei iš Lietuvos. Prieš kiek laiko Conn. valstybės High School mokiniai turėjo parašyti šio senatoriaus iniciatyva suruoštam konkurse rašinius, tema: "Ką aš daryčiau, tapęs senatoriumi?" Geriausiai parašęs studentas galėjo laimėti nemokamą kelionę į Washingtoną ir atgal.

Laima jau savo rašinio pradžioje pabrėžė, kad jos nedomina kelionė į Washingtoną, bet ji norinti rasti teisybę!

Ji rašė: "Aš netekau visko: tėtės, gimtosios šalies, namų. Prieš išbėgant nuo antrosios bolševikų okupacijos, man teko lankyti komunistinę mokyklą, kurioj aš turėjau Staliną garbinti vietoje Dievo, nekęsti kiekvieno, kuris nesutiko su rusų politika ir papasakoti policijai tai, ką girdėjau kalbant tarpusavyje savo artimuosius." Laiške ji klausė senatorių, "kur dingo tiesa?" Mačiusi taiką ir karą abiejuose kontinentuose, ji prašo senatorių pagelbėti jai rasti teisybę... Galiausiai ši lietuvaitė atsiprašo Mr. Benton: "already you will think what an odd, silly girl I am." Mokytojai šį rašinį pasiuntė į Washingtoną.

Senatorius Benton, kuris yra vienas aštriausių antikomunistų Kongrese, neseniai prikišęs amerikiečiams, jog jie, nepajėgdami sustabdyti vis labiau plintančio sovietizmo, vietoj vyriško pasipriešinimo yra linkę verčiau "sukišti, kaip tie strausai, galvas į smėlį, kad paslėptų savo nusivylimą mūsų vedama politika", Laimutei netrukus atrašė... "priešingai, tu nesi kvaila mergaitė. Tavo laiškas yra vienas pačių įdomiausių, kuriuos aš esu gavęs savo senatoriavimo laikotarpyje." Jis pataiso Laimės išsireiškimą josios rašinyje, kur ji kreipiasi į ji, kaip į vyriausybės atstovą, sprendžianti svarb. reikalus. "Pas mus nėra dviejų klasių, rašo sen. Benton, kaip jūs minite savo laiške, yra Rusijoje, vadų klasė su savo policija ir bendroji liaudis..." Pagyvenusi ilgiau Amerikoje, senatoriaus nuomone, Laima tikrai pažins Amerikos demokratiją su jos vienui viena klase. Senatorius savo laišką baigia: "Aš žinau apie Rusiją tikrai nemažai, ir mane stebina jūsų toks protingas ir vaizdus, pramatąs laiškas"...

Senatorius Bentoh praėjusią savaitę Kongrese pasakė svarbią kalbą, kurią daugelis lietuvių džiaugsmingai įvertino. Senatorius reikalavo, kad Amerika tuoj pat paruoštų Marshalo planą idėjomis. Jis kartojo jau ne vieną kartą, kad vien dūleriu nesustabdysi komunizmo ideologija prisidengusio sovietų imperializmo. Jis reikalavo tuoj pat imtis priemonių kuo smarkiausiai kontratakuoti sovietų propagandą. Benton pažymėjo: "Laimei, mes turime nepaprastai vertingą faktorių, stiprinantį mūsų propagandą. Amerikai nėra reikalo meluoti!

"The New York Times" pastebėjo, kad joks kitas amerikietis nėra kovojęs taip ryžtingai ir kietai dėl pasaulio formacijos laisvės, kaip sen. Benton.

Kaip Amerikos užsienio reikalų departamento viceministeris, Benton, buvo parengęs vertingą planą "Amerikos Balsą" paversti tikru šio krašto balsu, bet ne "švebeldžiuotoju", kaip sen. McMahon ji apibūdino. Tačiau, prieš porą metų Kongresas šį jo parengtą planą, kuriame jau tada buvo numatytos transliacijos ir Lietuvai, apkarpė...

Senatorius Benton pakartotinai perspėjo Kongresą, kad netrukdytų, o prisidėtų prie valstybės departamento programos perimti pasaulio vadovavimą.

Almus

Iš sovietų zonos pabėgo moterų choras

Mergaičių Mozarto choras, nebepakeldamas komunistinių persekiojimų, iš Drezdeno pabėgo į Vakarų Berlyną. Nuo 17 ligi 30 m. amžiaus dainininkės tikisi, kad amerikiečiai suteiks joms prieglaudos teisę. Pabėgo 21 dainininkė.

Spaudos konferencijoje choristės pareiškė, kad rytinės zonos vokiečių įstaigos pagrobė jų dirigento Wernėr Schueck 37 m. amžiaus žmoną. Niekas nežino, kur ji dabar yra. W. Schueck iš Drezdeno atsigabeno su savimi abu savo vaikus. Jis pasakoja, kad jam atsisakius įstoti į vieną politinę organizaciją, komunistai jo gyvenimą padarė nebepakenčiamą. Kai jo būklė pasidarius pavojinga, jis tyliai sprukęs į Berlyną. Bet vieną vakarą prieš jo išvykimą, dingus žmonai.

Choro sekretorė, kurios pavardė saugumo sumetimais neskelbiama, nes jos giminės liko sovietų zonoje, pareiškė, kad ją norėję nunuodyti. Jos bute buvęs paliktas užnuodytas maisto siuntinėlis

Choro dirigentas pareiškė, kad pabėgo visos choristės be vienos, kuri dėl savo mylimojo likus Drezdene. Dirigentas sako, kad Mozarto choras turįs kvietimų koncertuoti Anglijoje, Prancūzijoje, Brazilijoje ir Šveicarijoje.

BRITŲ RAŠYTOJAS APIE AMERIKIETES

Britų rašytojas dr. E. J. Dingell tik ką baigė rašyti knygą iš savo patyrimų Amerikoje.

Nemažą šio veikalo dalį jis skiria amerikietėms. Jo nuomone, Amerikos moterys esančios nelaimingos šeimyniniame gyvenime ir dėl to toks didelis skaičius jų priverstas lankytis pas psichiatrus.

Dr. Dingell aiškina, kad amerikietės labiausiai pasireiškė kovoje už pirmavimą.

"Amerikos moterys pradėjo kovoti už pirmavimo teises maždaug 10 metų po puritonų įsikūrimo Massachussetts valstybėje", sako dr. Dingell.

Skirdamosios nuo kitų moterų, jos pasidarjusios agresyvios ir savarankiškos. Jos ne tik vadovavo biznyje, bet ir savo vyrams padėjusios šioje žemėje įsikurti.

Pradžioje amerikietės tenorėjusios tik lygių teisių, o paskui — jau ir visą vadovavimą į savo rankas paimti. Šią kovą laimėjusios, amerikietės prarado moteriškumą, šeimyninio gyvenimo laimę ir ramybę.

Taip amerikietė "pasiklojo savo lovą" dr. Dingell rašo. O juk sakoma, kaip pasiklosi, taip ir išmiegosi...

ŠEIMININKĖMS

VELYKINĖ "BOBA"

16 stiklinių išsijotų ir sušildytų miltų imti 5 uncijas mielių, išleisti stiklinėje pieno ir supilti į miltus, įpilti dar 3 stiklines drungno pieno, imant pusę miltų išmaišyti, pridengti ir pastatyti šiltoje vietoje pakilt. Kai tešla pakils, pilti suplaktus su pusantro svaro cukraus 50 trynių, įmaišyti likusius miltus, įdėti ketvirtadalį sv. saldžių sukapotų migdolų, trintos citrinos žievės, ½ sv. be kauliukų razinkų, druskos, visa tai maišyti ir plakti vieną val. Paskui įpilti 3 stiklines lydyto sviesto, vėl plakti tešlą visą pusvalandį ir pastatyti šiltoje vietoje pakilti. Kai tešla pakankamai pakils, dėti į sviestu išteptas ir trintu pyragu išbarstytas formas, pastatyti šiltoje vietoje pakilti. Tešlos reikia pridėti tik mažesnę formos dalį. Dedant tešlą, reikia uždegti krosnelės ugnį, paskui išmėginus temperatūrą ir prilpildžius formas iki viršaus, atsargiai įstatyti. Išimant "bobeles" iš pečiaus reikia į jų vidurį įsmeigti šiaudą, jei šiaudas sausas, tai "bobelės" iškepusios, o jei drėgnas, tai dar kepti 15 minučių.

Bendros pastabos:

Kad "boba" arba kita kuri nors tešla pasisektų gerai iškepti, reikia žiūrėti, kad būtų geros mielės, sausi miltai, gerai paruošta tešla ir pagaliau nutaikytas krosnelių karštis. Visas "bobelių" (su tešlos išplakimu) kepimas užtrunka apie 8 valandas, o kai tešla kyla pamažu, tai gali užtrukti ir 12 val. Įvairūs priedai, kaip razinkos, migdolai, geriau paruošti dieną prieš kepant: cukrus sugrūstas ir persijotas, migdolai nušutinti, nulupti ir sugrūsti ar supiaustyti, miltai persijoti, kiaušinių baltymai nuo trynių gerai atskirti ir tt. "Bobelių" lengvumas ir purumas pareina nuo gero tešlos paruošimo. Įdėjus kurį nors priedą, reikia pusvalandį tešlą plakti. Sviestas įpilamas baigiant tešlą minkyti ir dar su juo tešla gerai išplakama. Dedant į krosnelę arba išimant, reikia saugotis tešlos nesukrėsti.

Norint pasenusias "bobas" atšviežinti, reikia, nupiovus išdžiūvusį paviršių, suvilgyti skystyje, padarytame iš ketvirtadalio stiklinės romo, sumaišyto su ketvirtadaliu stiklinės vandens ir 2 šaukštais cukraus. Tokiu mišiniu užpilti "bobelę" ir pastatyti į karštą krosnelę 15 min., įsukus ją į baltą sugeriamą popierių. Po to "boba" pasidaro skanesnė, negu prieš tai buvus.

SLUOKSNIUOTOJI "BOBA"

Imti "bobelėms" pagamintos tešlos ir padėti ploną jos ellę į sviestu išteptą ir trintu pyragu išbarstytą indą. Ant jo užpilti ellę razinkų, vėl padėti ellę tešlos, paskui su virtais išspaustais vaisiais vėl ploną ellę tešlos, cukruje išvirtų apelsinų žievučių ir taip toliau, ligi indas bus bemaž pilnas. Kai truputį pakils, įstatyti 75 minutes į labai karštą krosnelę. Iš formos neimti, ligi visai atauš.

HELENA'S BEAUTY STUDIO
(Lietuvaitė, Lic. Hair Stylist)
Exclusive Prescription Permanents
136-08 Roosevelt Ave. Flushing, N. Y.
Tel.: FL 9-9487

STANDARD FEDERAL SAVINGS
and Loan Association of Baltimore City
Metinis dividentas 3%
Kiekvienas indėlis apdraustas federalinės valdžios apdrauda iki $5000.00.
684 Washington Blvd. Baltimore, 30, Md.

90-JI SUKAKTIS
1860 — 1950
Veliausias dividendas yra 2% į metus, kredituojamas bertaininiai.
Nuošimtis apskaičiuojamas nuo pirmos dienos kiekvieno mėnesio, pradedant nuo $25 iki $7500.
Sutaupos įdėtos prieš sausio 10, balandžio 5, liepos 10 ir spalio 5 nešą nuošimtį nuo paliekamos iki paskutinės metų ketvirčio dienos.
THE Kings County SAVINGS BANK
135 Broadway, prie Bedford Avenue
539 Eastern Perkway prie Nostrand Ave.,
Brooklyn, N. Y.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Nors ir sakoma, kad gaidžiai ir žuvys yra didžiausi dainininkų priešai, bet Metropolitan operos solistas Lauritz Melchior laisvalaikį leidžia meškeriodamas.

Skraidančios lėkštės buvo žinomos 1942 m.

Paskutiniuoju metu įvairiose pasaulio šalyse buvo pastebėtos taip vadinamos "skraidančios lėkštės," kurias imta įvairiaip aiškinti. Tačiau ligi šiolei dar niekas nepaskelbė to reiškinio mokslinio aiškinimo taip, kaip dar nežinoma nė jų praktiškos reikšmės.

Buvo imta aiškinti, kad tai esą kitų planetų žvalgai. Bet kovo mėn. pabaigoje savo nuomonę tuo reikalu pareiškė italų mokslininkas dr. Giuseppe Befuzzo, pripažintas šovinių ir patrankų mokslo srities žinovas, 1905 m. Italijoje sukonstravęs pirmąją garo turbiną.

Savo straipsnyje, paskelbtame "Giornale d'Italia", jis plačiau paliečia tų skraidančiųjų lėkščių klausimą, sakydamas, kad šios italams ir vokiečiams jau buvo žinomos 1942 m. Hitleris ir Mussolinis jau tada buvo šiomis skraidančiomis mašinomis susidomėję, tat, jau tada jos buvo vokietijoje ir Italijoje gaminamos.

"Skraidančios lėkštės —sako mokslininkas — neturi savyje nieko antgamtiško ar ypatingai kariškai paslaptingo. Tai nieko daugiau, kaip tik paprastas racionalus praktiškas moderniosios technikos laimėjimų panaudojimas."

Toliau mokslininkas tvirtina, kad, jo manymu, tas skraidančias lėkštes leidžia viena didvalstybė, tikrindama savo karinį parengimą. Tos lėkštės gausiai pasirodžiusios ir Italijos padangėse. Asmenys, kurie paskutinį kartą jas buvo matę kovo mėn. 26 d. naktį viršum šiaurės Turino, tvirtina, kad jie pastebėję, kaip skrendančios lėkštės pranykusios mėnesienoje, paskui save palikdamos ugnies uodegas.

Tame pačiame "Giornale d'Italia" buvo įdėtas ir tos vad. "lėkštės" briežinys. Ta vad. "lėkštė" yra varoma "Naftos" ir oro. Kas ta "nafta", mokslininkas nepaaiškino..

Savo straipsnį prof. Beluzzo baigia, konstatuodamas, kad šitie griaunamieji instrumentai gali būti vairuojami. Skrendančios lėkštės konstravimo principas iš lengvo metalo esąs tiktai juoko darbas. O tą lėkštę paleisti į orą galima beveik taip pat, kaip ir oro torpedas.

Minimas profesorius Mussolinio laikais buvo senatorius ir ūkio ministeris.

AR ŽINAI, KAD:

— Kartą Anglijos parlamentas priėmė įstatymą, kuriame buvo pažymėta, jog pasaulis sukurtas 4004 m. prieš Kristaus gimimą?

— Nantucket sala, į pietus nuo Cape Cod, yra labiausiai ūkanota vieta Jungtinėse Valstybėse?

— "Bažnyčios pelė" yra laikoma neturto simboliu, nes bažnyčioje, paprastai nėra maisto?

— Nuo 1866 metų Amerikoje pradėta kaldinti nikeliniai pinigai, kuriuose yra 75 dalys vario ir tik 25 dalys nikelio?

— Kai kurie Pietų Amerikos indėnai, užsidėję savo plunksnines kepures, mano, jog jie yra nematomi?

— Vadinamoji mėlynoji žuvis, kuri laikoma pati plėšriausia žuvis Atlanto vandenyne, gali per dieną sunaikinti 1,000 kitų žuvų — vien dėl savo malonumo?

— Pirmasis tiltas buvo pastatytas Romoje 500 m. prieš Kristaus gimimą?

— Vidutinio didumo pingvinas yra 3 pėdų aukščio ir sveria apie 80 svarų?

— Kupranugaris, eidamas, vienu kartu pakelia abi kairiąsias kojas, o paskui — dešiniąsias?

— Jungtinėse Valstybėse yra 1,100 skirtingų rūšių medžių, kurių tik 180 tinkami pramonei?

— Sunaikindami galingąją Ispanijos jūrų armadą, anglai nuskandino 81 ispanų laivą, o patys neteko tik vieno?

— Barškuolė gyvatė savo nuodus slepia kitoje savo akių pusėje?

— Laikrodžio plaukas yra taip plonas, kad iš vieno svaro plieno galima padaryti 20 mylių ilgio vielelę, kuri yra plonesnė už žmogaus plauką?

— Washingtonas, pagal savo originalų planą, dar nėra baigtas statyti?

— Kiekviename rašale yra daugiau kaip pusė vandens?

— Vadinamo naturalaus gazo Amerikoje yra, maždaug, 160 trilijonų ketvirtainių pėdų?

— Pulkininkas William Washington, tolimas Jurgio Washingtono giminaitis, Amerikos revoliucijos karo metu paėmė į nelaisvę daug anglų, išsgąsdindamas juos į eilę sustatytais medžio ragais, kurie iš tolo atrodė, kaip armotos?

***

New Yorko knygynų savininkai 1802 m. surengtoje literatūros parodoje penkių dienų laikotarpyje pardavė 50 mil. įvairių knygų.

GEROSIOS VALIOS TAURĖ

(Atkelta iš 7 psl.)

Jis pasitraukė vėl ir krito ant veido vienišumo maldoje.

Ne, mes negalime sakyti, kad Dievas nesupranta mūsų, kai mes šaukiame visiškame apleidime, kada mes esame vieniši. Jis pats buvo pažinęs šitokią valandą ir šitą paskutinę maldą. Jis juto, kaip ateina į Jį kentėjimas, Jis jautė kartų skausmo kvėpavimą ties savimi, ir neišsakomą baimę, kančios, nes Jis buvo tik žmogus. Ir jis pakėlė savo akis į dangų, kur yra Tėvas siuntęs Jį šitai atpirkimo kelionei, ir šaukės visa siela, kad nebūtų apleistas.

Naktis gulėjo aukštai, saldi, kaip medus, ir mėnuo krito ant Jeruzalės, ant Jo miesto, kuris miegojo ramiai savo piktadarybės išvakarėse. Ir štai, mėnesienos spindėjime Jis išvydo angelą, kuris artinosi prie Jo — išvydo Tėvo pasiuntinį. Jis laikė rankoje taurę, tamsią ir sunkią, ir ją ištiesė, ir Jis palenkė savo sukepusias lūpas, kad pasistiprintų. Tačiau joje nebuvo kvapaus vyno, nei gaivaus vandens. Jis regėjo taurės dugne kraują, ir Jo kūnas juto bukų vinių sukeltą skausmą, ragotinės padarytą žaizdą, ir iš galvos lašėjo tasai kraujas, iš nuplaktų pečių. Ir taurėje buvo deginantis actas, ir jis juto ant savo drebančių lūpų tulžies kartėlį. Ir dar aštresnis kartumas lietė Jo veidą ir širdį: niūrūs neapykantos žvilgsniai ir pikti žodžiai kilo iš taurės, ir Jo motinos ašaros darė sopulį nepakeliamą. Ir nuliūdęs begaliniai, Jis iškėlė drebančias rankas į tylų dangų ir sakė:

— Tėve, jei nori atitolink tą taurę nuo manęs, — bet tuojau Jis kalbėjo nuolankiai ir pasidavęs, — tačiau tebūnie ne mano valia, o Tavoji.

Ir šitoji malda buvo tokia karšta ir sunki, jog per Jo veidą sunkėsi prakaitas, kraujo prakaitas. Šita buvo valanda, kada Jis pradėjo kryžiaus kelią. Ir angelas, kuris stovėjo šalimais, dar kartą ištiesė taurę ir vėl Jis, ieškojo joje atgaivos gėrimo, nes Jis buvo tiktai žmogus.

Tačiau joje nebuvo nė lašo suvilgyti lūpų kraštą: Jis regėjo taurėje gyvenimą ir laiką, Jis regėjo savo auką ir tuos, kuriuos ta auka gelbėjo. Legijonai sielų rinko į savo širdis Jo kraują, kaip rožėmis buvo pasipuošę juo, ir dangus švitėjo nuo jų kilnumo. Jie kėlė rankas į Jo kryžių, ir troško sau Jo kančios, kad per ją priartėtų į Jo kryžių, ir troško sau Jo kančios, kad per ją priartėtų Jam panašumu. Ir regėjo žmones, mielus ir silpnus, kaip vaikai, jie pyko dėl savo mažų nelaimių, ir savo skausmais guodės taip, kad nuodėmes skaitė sau atpildu ir palengvinimu. Bet kartais į jų širdis krisdavo neišsakomas liūdesys, nepanašus į žemiškąjį, ir apimdavo juos sielvartas, kad šitaip blogai elgiasi su savo siela ir jie drebėjo, kad yra praradę Dievą — ir jie grįždavo, kiek toli būtų nuėję. Ir jie švitėjo skaistūs ir laimingi, tačiau ir vėl jie pasirinkdavo sau patogesnį kelią, ir kryžiaus bijojo, kad nelaimės valandą ieškotų jo iš naujo. Ir taip jie prisiirdavo, kaip pavargę vaikai iki gerojo tėvo namų, sekdami, su nuklydimais, Jo kraujo paliktais, sužeistų kojų, pėdsakais.

Ir sunkus kraujo prakaitas krito į taurę, ties kuria jis palenkė savo pavargusį žmogaus veidą. Ir baimė nemažėjo Jame — ji kilo dar didesnė, ir dabar Jis buvo išvydęs ją visame baisume, nes artėjant aukos valandai, Jis juto artinantis mirtį — visų baimių viršūnę, visos nežinios pradžią, nes šitą naktį Jis buvo tik žmogus. Ir Jam buvo palikta žinoti, kad Jis gali atitolinti mirtį, Jis žinojo, jog gali ištiesti ranką ir nustumti taurę.

Ir Jis žiūrėjo kokia graži buvo naktis Jo Tėvo žemėje — kvepėjo žemė, sutelkusi visus žydėjimus, ir švietė žvaigždės, jos švietė tik gyviesiems. Ir apačioje degė žiburiai Jeruzalėje, gražiausiame mieste, ir miegojo ramiai žmonės ten, ir Genazareto ežero pakrantėje sapnavo žvejai, ir netoli, akmeniu primetamai, miegojo tie, kurie atsekė Jį iš visokių Judėjos vietų — o miegas yra gyvųjų teisė. Jis žiūrėjo, koks šviesus stovi prieš Jį angelas, ir kaip sunkiai svėrė jo rankas taurė — sklidina kraujo ir tamsi, taurė prieš Jo veidą.

Ir Jis pažvelgė dar kartą ten ir Jis išvydo per amžius einančius tuos, kurie keliauja vieni ir užsimerkę, jie eina išdidūs ir pikti, ir jie ugnimi ir savo neapykanta išdegina Jo pėdas, jeigu netyčia pataiko jas. Jie neša savo galvas puikiai, net jeigu krinta — tačiau Jis mato, kokios sunkios yra jų širdys, tokios sunkios, kad jie patys nežino — tokios sunkios kaip šita taurė. Ir dabar Jis žino, kad priims savo aukos išpildymą dėl šitų, kurie neša tiek bloga, kiek Jis gera. Jis junta, kaip Jo širdis ima liepsnoti tokia begalime meile, tiems, kurie bėga nuo Jo, kad nuo šito širdies degimo, kaip nuo saulės, išnyksta skausmingasis kraujo prakaitas. Ir Jo kojos nebejunta sopėjimo — Jis žino, kad jos keliaus paskui tuos, kurie Jo neieško, jų neapykantos gramzdinančius žingsnius Jis užklos savo kraujo lašais, kaip gaivinančiomis gėlėmis padengs juos. Tai šitiems labiausiai reikia Jo išganomojo kraujo. — Ir Jis ištiesė rankas į angelą, kuris dar labiau švitėjo naktyje — ir paėmė iš jo taurę. Ir dabar Jis vėl pajuto savyje dieviškąją jėgą, kuri atvedė Jį iš dangaus, kad meilė nugalėtų mirtį, kad prikeltų gyvenimą.

Trumpa tyla stojo kambaryje. Dabar vyrai pajuto, kad ji yra labai girdima, nes pro senio kalbą jie visai buvo užmiršę perkūniją ir nežinojo, kada ji nutilo.

Ir dabar vėl atsiliepė senasis vyras:

— Mano vaike, kas būtų su mumis, jeigu nebūtų Jo aukos dėl nevertųjų? Kas būtų gyvenimas, jeigu nebūtų aukos iš viso?

Ir jis pakilo nuo stalo ir išėjo į nulytą kiemą, o dangus dar buvo pilnas debesų.

PAPLITUSI DŽIOVA

Lietuvoje labai dabar paplitusi džiova, nes gyventojai nekaip tevalgo, neturi jau kuo apsitaisyti, o batai — retas svetys. Be to, amžina baimė suimtam būti.

Tokių sanatorijų ir ligoninių, kokios moderniškos buvo Nepriklausomojoje Lietuvoje, dabar nebėra.

Tad ir nėra ko stebėtis, kad iš Lietuvos dabar prašoma vaistų, ypač streptomicino ir penicilino. Rusijoje tik patrankos pasauliui ir šoviniai savo piliečių pakaušiams tegaminami.

LIETUVOS LAISVĖS SUTEMOS

(Atkelta iš 4 psl.)

Kai namas užsidega, jo gyventojai, kaimynų padedami, stengiasi gaisrą gesinti, savo turtą gelbėti. Bet kartais gaisras esti toks staigus, didelis ir gaivališkas, jog ne tik nebegalima jo užgesinti ir turto išgelbėti, bet ir jo visą naikinančiose liepsnose daug žmonių žūva. Dažnai tokio gaisro metu ir kaimynų namai liepsnoja, ir nebėra iš kur pagalbos beprisišaukti. Po gaisro pradedama ieškoti jo priežasčių ir kaltininkų.

Juk ir 1940 m. birželio 15 d. įvykius būtų galima palyginti su Lietuvos gaisru, naikinančiu Lietuvos laisvę ir nepriklausomą valstybę. Kodėl jo tuomet niekas negesino? Lietuvos laisvės negelbėjo?

Kalbant apie 1940 m. birželio 15 d. raudonosios armijos žygį Lietuvą okupuoti; dažnai keliamas šis priekaištingas klausimas ir ieškoma kaltininkų. Į šį klausimą galima būtų ir trumpai atsakyti: tuomet nevisi vyriausybės žmonės buvo vienokios nuomonės apie Lietuvai gresiantį mirtinį pavojų. Vieniems atrodė, kad raudonoji armija Lietuvai neša mirtinį pavojų, kitiems atrodė, kad jai toks pavojus negresia ir nėra ko per daug būgštauti, juoba, griebtis kurių radikalių priemonių.

Ieškoti Lietuvos katastrofos kaltininkų, būtų neprasminga, nes kaltininkas aiškus — tai Sovietų Sąjunga, 1940 m. birželio 15 d. klasta ir smurtu okupavusi Lietuvą. Kiek dėl tų įvykių kalta tuometinė vyriausybė, spręsti per anksti: tą objektyviai galės padaryti tik istorikai laiko ir pasaulinių įvykių perspektyvoje.

O kas dėl Lietuvos katastrofos kaltina tuometinę vyriausybę ar buv.santvarką,tas savo kaltinimus dažniausiai naudoja partinei demagogijai. Argi, jei tuomet Lietuvoje būtų buvusi kitokia santvarka ir vyriausybė, Lietuva būtų išvengus katastrofos? Ar yra tiek naiviai galvojančių, kurie drįstų į šį klausimą teigiamai atsakyti?

Lietuvos katastrofoje lėmė ne žmonės, bet pasaulinės politikos įvykiai. Lėmė tos jėgos, kurios Lietuvai grasė pirmaisiais nepriklausomybės metais, su kuriomis Lietuva, gindama savo laisvę, pradėjo grumtis daugiau, kaip prieš 700 metų, grūmėsi kelis šimtus metų ir, kurių ji vis dėl to buvo sužlugdyta.

Tad ir aš, rašydamas apie Lietuvos nepriklausomybės sutemas, vaizduosiu ne tiek žmones, kiek tas jėgas, kurios grasė Lietuvos nepriklausomybei ir ją palaipsniui ardė.

Lietuvos nepriklausomybei ėmė grėsti rimtas pavojus, kai tos jėgos tarpusavy susirėmė. Lietuvos nepriklausomybės sutemos prasidėjo, Sovietų Sąjungai į Lietuvą įvedus savo įgulas. Jau tuomet Lietuvos suverenitetas buvo pažeistas ir iš Sovietų Sąjungos kasdien buvo galima laukti nemalonių staigmenų, galinčių suduoti mirtinį smūgį Lietuvos nepriklausomybei.

Linksmų Velykų ir saulėto pavasario
visiems draugams ir pažįstamiems
BILLY WELTON
LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBO MENADŽERIS
168 MARCY AVE. *BROOKLYN, N. Y.*

Velykų švenčių proga
visiems saulėto ir laimingo pavasario
JUOZAS ZAKARAUSKAS
LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO MENADŽERIS
280 UNION AVE. *BROOKLYN, N. N.*

Visiems saulėtų Velykų
ir laimingo pavasario
DR. BLADAS K. VENCIUS
499 GRAND ST. *BROOKLYN, N. Y.*

Linksmų Velykų Švenčių
Visiems draugams,
klijentams ir pažįstamiems
A. VYŠNIAUSKO SIUVYKLA
168 ROEBLING ST. *BROOKLYN, N. Y.*

Linksmų Velykų švenčių
visiems vienybiečiams
Paul Kyrius

Linksmų Velykų švenčių visiems lietuviams
STEPHEN BRIEDIS, JR.
ADVOKATAS
197 HAVEMEYER ST. *BROOKLYN, N. Y.*
Tel.: EVergreen 7-9394.

Visiems linksmų Velykų švenčių
JUOZAS GARŠVA ir
jo Laidotuvių Biuras
John Paulionkonis
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
231 BEDFORD AE. *BROOKLYN, N. Y.*

Velykų švenčių proga
daug laimės visiems broliams siuvėjams
CH. KUNDROTAS
LIETUVIŲ SIUVĖJŲ LOKALO DELEGATAS

Linksmų pavasario švenčių
WALTEH AMBROSE BAR & GRILL
406 S. 3rd ST. *BROOKLYN, N. Y.*

Linksmų Velykų ir saulėto pavasario
linki visiems lietuviams
LIETUVIŲ TAUTININKŲ KLUBAS
338 UNION AVE. *BROOKLYN, N. Y.*

Saulėtų Velykų švenčių
visiems lietuviams patriotams
ALTS Pirmojo Skyriaus Valdyba:
St. Gudas, Pr. Narvydas, V. Aksninis, J. Butkus,
M. Jasėnas, K. Krulikas, J. Ginkus

Saulėtų Velykų švenčių

PETRAS LISAUSKAS

ir jo anglių kompanija

496 GRAND STREET *BROOKLYN, N. Y.*

Linksmų Velykų Švenčių

visiems mano draugams lietuviams

BRUNO MINETA

BAR & GRILL

43 S. 10th ST. *BROOKLYN, N. Y.*

Linksmų Velykų ir margų margučių

visiems mūsų draugams ir pažįstamiems

PETRAS ATKOČAITIS ir šeima

Linksmų Velykų Švenčių

visiems mūsų klijentams,
draugams ir pažįstamiems

ANTANAS VIKRIKAS

MAISTO KRAUTUVĖ

123-125 GRAND ST. *BROOKLYN, N. Y.*

Linksmų Velykų švenčių

ANDREW CHUPA

VIETOS APDRAUDOS AGENTAS

BROOKLYN, N. Y.

SUTVARKOMI BIZNIO TAKSAI

Mes sutvarkome įvairių rūšių bei jurisdikcijų taksus: federalinius, valstybinius, municipalinius Jungtinėse Valstybėse ir užsienyje.

Adv. St. P. Zubavičius, kuris turi teisės praktikuoti bet kuriame Jungtinių Amerikos Valstybių teisme, tvarko knygas bei rekordus pavieniams biznieriams, partneriams ir korporacijoms.

Patarnavimai atliekami ir laiškais. Be to, daromi asmeniški vizitai bet kuriose biznio įstaigose čia ir užsienyje.

Prašoma kreiptis angliškai ar lietuviškai, o aš suteiksiu sąžiningą patarnavimą.

STANLEY P. ZUBAWICZ (Zubavičius)

111 Ainslie Street, Brooklyn 11, N. Y.

Telefonas: EV. 4-3049

MUZIKOS MOKYKLA

PROF. A. ŽIDANAVIČIUS duoda smuiko, piano, muzikos teorijos ir orkestro pamokas kasdien privačiai, kiekvienam mokiniui atskirai, mažiems ir suaugusiems, pagal konservatorijų programą.

MUSIC STUDIO

80 St. Marks Place (1st Ave.) New York City

SPring 7-7908.

PHILIP BENDER

AVALINĖS KRAUTUVĖ

Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.

Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.

245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.

Telefonas: EV. 7-2043

Telefonas: *EVergreen 7-7411*

KLEEN KOL COAL CO.

LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA

Anglys, Coke ir Aliejus

496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.

Gyvenamoji vieta:

53-82 72nd Pl. Tel.: HA 6-8406 Maspeth, N. Y.

Telefonuoti po 5 val. vakarais

ŠIANDIENĖS AKTUALIJOS

(Atkelta iš 4 psl.)

vos klausimą taip išryškino: Mažosios Lietuvos Tarybos asmenų nusiskundimas turi būti išgirstas.

Tuo pačiu laiku New Yorko spauda čiupo lietuviškų mokyklų ir lietuviškų pavardžių problemas. Paskutiniąją problemą pailiustravo, lyg tyčia, ir New York Times, įdėdamas plačiausią reportažą apie New Yorko vieno priemiesčio kriminalinės policijos laboratorijos vedėją, pavarde dr. Bradess. Iš pavardės sunku patikėti, jog tai yra lietuvaitė, duktė tėvų, atkeliavusių iš Lietuvos prieš ketvertą desėtkų metų. Jų pavardė Mrs. and Mr. Jurgis Abraitis. Netgi NYT randa reikalą pateisinti jos pavardės pakeitimą. Mat, amerikiečiams labai sunku buvę ištarti jos pavardę.

"Nepageidaujama, kad kas nors iš naujųjų Kanados ateivių stengtųsi pamiršti savo patriotinius jausmus tėvynei" — skelbia oficialus Kanados Švietimo Ministerijos biuletinis.

... Kanada nenori naikinti niekieno prisirišimo prie savo tėvynės ir nenori, kad naujieji ateiviai, kaip nedėkingi vaikai, atsisakytų krašto, kuriame yra gimę! Lojalumas ir patriotizmas yra perdaug giliai įsišakniję jausmai, ir mes netikime, kad tas, kuris lengvai tų jausmų atsisakytų, nuoširdžiai galėtų tapti tikru naujosios tėvynės piliečiu.... todėl, mes labai pageidaujame, kad naujieji ateiviai neužmirštų savo gimtosios kalbos ir savosios kultūros, bet visada dalintųsi su kitais kanadiečiais, bendrosios pasirinktos šalies Kanados labui".

Naujieji ateiviai "įsivaizdina," kaip senieji sako. Jie mano, kad jie lygūs, nemenkesni už tikruosius amerikiečius. Jie pasklido profesoriais po Amerikos Universitetus, studentais, moksleiviais, tarnautojais — Amerikos įstaigose. Amerikos įmonės lietuvius surenka... ir kasdieną vis daugiau atsivertimų. Man žinomi pavyzdžiai: Fordhamo Universiteto p-lė Elena Vitkus, su kokia meile, šių eilučių autoriui ji atsiliepė apie savo prosenelių gimtinę! Allen Backer (Bakanausku jo tėvas vadinosi), karo lakūnas, vėliau karo teismų teisėjas Vokietijoje.

Jis, kelis mėnesius bendraves, susitikęs pirmą kartą savo gyvenime lietuvius pasakė: "mano vaikai kalbės lietuviškai, nes vesiu tik lietuvaitę... O ir aš grįšiu, po būsimo karo su sovietais į Lietuvą. Aš noriu padėti mano Lietuvai!..

Užvakar buvau krikštynose. Ten sutikau visai atsitiktinai William V. Z. Jo sesuo, mat dirba ligoninėje, į kurią neseniai buvo priimtas stažuoti jaunas lietuvis daktaras. Sesuo pripasakojo bendrai apie lietuvius, na ir brolis, Columbijos Universiteto studentas, atvažiavo pasižiūrėti tų lietuvių. "Oh, oh, tai New Yorke tiek daug lietuvių?" Ir jie visi mokyti." Kada svečiai padainavo lietuviškai, kada jis sužinojo šiek tiek apie lietuvius, patyrė, kad 6 iš viešėjusių yra baigę ir gavę M. D. laipsnius, o kiti du yra studentai New Yorko koledžiuose, jo stebėjimuisi galo nebuvo. Išeidamas puikus vyras, tarp kitko, dirbąs vienoj labai svarbioj valstybės įstaigoje, neiškentė neprataręs: "būsiu lietuvis, again!"

Kaip daugumas tremtinių išpildė savo pažadus parsitraukti iš DP stovyklų nors po vieną kitą tremtinį (kun. J. Čekavičius sumušė rekordą: 250 asmenų!), taip, dabar tie patys tremtiniai turi pradėti atlietuvinimo akciją — nors po vieną atlietuvintą. Pats laikas!

VLIK'o pirmininko Mykolo Krupavičiaus iš Europos laiškas šią akciją apibūdina:

"JAV lietuviai daug lėmė ir tebelemia Lietuvos laisvinimo darbe. Tačiau tai dar ne viskas. Jūs, naujai atvykusieji, į šį kraštą, turite labai svarbią misiją, kuri pateisins Jūsų išeivystę ar pasmerks. Tie uždaviniai — atlietuvinti nutaustančią ar jau nutautusią lietuvišką išeiviją, suorganizuoti ją į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę ir nuteikti taip, kad Lietuvai jie duotų tai ir tiek, kiek jie išgali ir kiek iš jų jai priklauso. Naujųjų tremtinių įtaka jau juntama. Seni amerikiečiai tai pažymi, ypatingai kalbėdami apie šių metų vasario 16 minėjimus. Bet Jums tremtiniams dar reikalinga daugiau pasitempti. Ir Jūs toli gražu dar ne viską sudedat ant Tėvynės aukuro. Yra tremtinių, kurie nė piršto nepakrutino Lietuvos reikalui, dar daugiau tokių, kurie kad ir pasiraivė, tai tik tiek, kad gautų "laisvinimo pažymėjimą". Nuoširdumo pas daugelį maža. Jūs turite juos įstatyti į sveikąją vėžę. Uždaviniai sunkūs ir jų daug, bet pakeliami."

Alg. Aimus

BEDFORD DINER

BAR and GRILL

396-398 Bedford Avenue

Brooklyn, N. Y.

SOL WAGNER

Baras ir Restoranas

Geri gėrimai ir užkandžiai

301 BEDFORD AVENUE

Brooklyn, N. Y.

EVergreen 4-8261

DAvenport 6-0259

RALPH KRUCH

FOTOGRAFAS

65-23 Grand Avenue

Maspeth, N. Y.

BAR and GRILL

JOSEPH BALTAITIS, Sav.

Šviežias maistas,

įvairūs gėrimai

518 Grand St. Brooklyn, N. Y.

EVergreen 4-9407

BROADWAY FOOD SHOPPE

Kafateria ir restoranas

FRANK SROLA, sav.

Gamina ir pristato maistą vestuvėms ir kitokioms pramogoms

139 BRAODWAY,

Brooklyn, N. Y.

Tel. EV. 4-9050

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE

DIDELIS PASIRINKIMAS
VYNŲ IR LIKERIO

X. Strumskis, sav.

322 UNION AVENUE

Brooklyn, N. Y.

Tel. EVergreen 7-2089

V. A. BUDRAITIS

APDRAUDOS AGENTAS

Sąžiningas patarnavimas

8552 102 Street Richmond Hill, N. Y

VIrginia 9-6773

Naujausios mados vyriški ir moteriški drabužiai siuvami pagal užsakymus.

Kreipkitės nuo 5 iki 8 val. vakarais.

Kainos žemesnės, negu kitur.

DARBAS PIRMOS RŪŠIES

ANTANAS VIŠNIAUSKAS

168 Roebling St., Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EVergreen 4-4261.

B. J. SCHEGAUS

REAL ESTATE & INSURANCE AGENTAS

Seniausia lietuviška nekilnojamo turto ir draudimo įstaiga Brooklyne

Visada visiems sąžiningai patarnaujama.

195 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 7-1241.

J. M. BUYAUSKAS

Laidotuvių Direktorius

Naujai pastatytame name moderniškai įrengta koplyčia.

Patarnauja ir kitiems New Jersey miestams.

24 Davis Ave. Kearny, N. J.

Tel.: Kearny 2-2588

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

Visada suteikiamas sąžiningas patarnavimas.

Direktorius MATHEW P. BALLAS, 660 GRAND STREET

Reikalų Vedėjas ALB. BALTRŪNAS-BALTON, BROOKLYN, N. Y.

Tel. STagg 2-5043

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
161 No. 6-th Street
VALANDOS:
8 — 10 ryte
1—2 popiet
6—8 vakare
Tel. Evergreen 8-9229

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
VALANDOS:
1—8 vakare

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4-th Street
9 — 12 ryte ir
1 — 8 popiet.
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

SCHOLES BAKING, Inc.

LIETUVIŠKA DUONA — GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas

Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išplidome kuogeriausiai.

532 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Tel. EVergreen 4-8802

A. Povilansko Baras ir Restoranas

SALĖ ŠEIMYNINĖMS PRAMOGOMS

158 GRAND STREET

Tel. EVergreen 4-9737 BROOKLYN, N. Y.

A. NOVITZKIE

BARAS RESTORANAS SALĖ

Salė pramogoms vestuvėms ir susirinkimams

59-63 56th RD., MASPETH, L. I., N. Y.

Telefonas DA 6-7460

J. KUMPIKO

ELEKTRO MOTORŲ DIRBTUVĖJE

Taisomi elektro motorai, ventiliatoriai, kirpimo bei skutimo mašinos, skalbimo mašinos, dulkių siurbliai ir kitoki dalykai.

GARANTUOTAS IR GREITAS PATARNAVIMAS.

105 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

EVergreen 7-1423

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA

231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.

KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS

Telefonas, EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

123 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.

Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

Estate of A. J. VALANTIEJUS

V. R. VALANTIEJUS, Mgr.

GENERAL INSURANCE AGENT

54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.

Notary Public. Tel., NEwton 9-4464

F. W. SHALINS

(SALINSKAS)

LAISNIUOTAS GRABORIUS

84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.

Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVIČIUS, Direktorius

Telefonas, STagg 2-4409

410 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.

KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS NOTARY PUBLIC

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

MERIDEN MONUMENTAL WORKS

STATOME PAMINKLUS KAPINĖSE

JOHN McGINNIS, Sav.

65-39 Grand Avenue, Maspeth, N. Y.

Prie M. Olivet Kapinių

arba

Fresh Meadow Rd. ir N. Hempstead Turnpike

Flushing, N. Y.

Prie St. Mary's Kapinių

Telefonai DAvenport 6-0750 Flushing 7-9248

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

K. Šimanskas ir Ch. Mitchell savo mėsos krautuvę balandžio 15 d. perkelia į kitą, moderniškai įrengtą, vietą,būtent, 483 Grand St.

Bill Welton (Vincas Osipauskas) Lietuvių Atletų Klubo biznio reikalų vedėjas, kovo 18 d. susituokė su brooklyniete Ona Watsekaite. Vestnvių puota įvyko Atletų Klube.

Stella Aleksiejienė, žinomo biznieriaus vienybiečio L. Aleksiejaus žmona, buvo nuskridusi į Detroitą dalyvauti savo artimos draugės Julės Daukuvienės laidotuvėse.

Prel. Jonas Balkūnas, Maspetho parapijos klebonas, Didįjį Šeštadienį, balandžio 8 d., kalbės WWRL stotyje (1600 klc.), J. Ginkaus vadovaujamoje lietuviškoje radijo programoje. Ši velykinė programa bus transliuojama nuo 2 iki 3 val. popiet.

Aldona Tercijonaitė, mūsų skaitytojų Vinco ir Onos Tercijonų duktė, balandžio 16 d. 2 val. po pietų Apreiškimo parapijos bažnyčioje susituokia su Juozu Rygeliu.

Jonas Jankus, senas Vienybės skaitytojas, po sunkios ligos ir operacijos, namuose sveiksta.

Dr. A. Šerkšnas, 17 mėnesių redagavęs Amerikos savaitraštį, šią savaitę iš tų pareigų pasitraukia.

Alfonsas Žalys, prancūzų svetimšalių legijono kareivis Indokinijoje, užsiprenumeravo Vienybę.

Vytauto Bacevičiaus Muzikos Klubo koncertas, kuriame dalyvaus ir kiti menininkai, įvyks balandžio 20 d. 8,30 v. v. 210 East 77th St., New Yorke.

Viktoras Liaukus, mūsų skaitytojas Waterbury, Conn., numargino įvairiomis spalvomis keletą dešimčių lietuviškų margučių, kurie išstatyti Bajorinų krautuvės vitrinoje sukėlę publikos susidomėjimą. Apie tai parašė ir vietos spauda.

Mrs. Julia Mack vadovaujant, Worcester, Mass. surinkta BALFui $ 500. Pažadėta dar prisiųsti kitus $ 500.

BALFo pirmininkas dr. J.B. Končius pradėjo susirašinėjimą su valstybės sekretorium D. Acheson, vykdydamas BALF direktorių primtą rezoliuciją, kurioje Valstybės Departamentas prašomas leisti įsteigti Vokietijoje Lietuvos konsulatus, kad jie galėtų teikti teisinį patarnavimą Vokietijoje likusiems Lietuvos piliečiams.

***

KREPŠINIO RUNGTYNĖS

Balandžio 15 d., šeštadienį, Brooklyno E. D. YMCA namuose, Marcy Ave. ir So. 9th St. kampas, įvyks dvigubos krepšinio rungtynės.

6,30 val. bus prieškaismis, kur Lietuvių Atletų Klubo antroji komanda žais prieš vieną ispanų komandą, o 8 val. svarbiosios rungtynės: Lietuvių Atletų Klubas — Glendale Recreation. Priešininkai bus stiprūs ir jų sudėty matysim du Long Island universiteto, vienos stipriausios studentų komandos JAV žaidikus, brolius Keller.

Visos rungtynių pajamos eina BALF'o naudai.

SUSIRINKIMAS

Tautininkų Klubo narių susirinkimas įvyks penktadienį, 8 val. vak. balandžio 14 d. Nariai prašomi nevėlinti ir nepamiršti savo mokesčių bei kitų klubo reikalų. P. N.

Šveinaus būdo, kultūringos dvasios, pasiturintis tautietis, jei esi nebejaunas ir neieškai turto, bet ilgiesi ramaus namų židinio, rašyk naujai atvykusiai lietuvaitei. Patiksime - apsivesime. Miss I. Venda, Vienybė, 412 Bedford Avenue, Brooklyn 11, N.Y.

DeKALB TAVERN

VYNAS, LIKERIAI, ALUS

A. SINUS, sav.

352 Onderdonk Avenue

Brooklyn, N. Y.

OPERETĖS CHORO SUKAKTIS

Brooklyno Lietuvių Operetės Choras yra antrasis amžiumi Amerikos lietuvių choras. Bostone Gabijos cchoras pereitais metais atšventė savo 40-ties metų sukaktį. Žinia, yra parapijų chorų, kurie kartu žengia su pačių parapijų amžiumi ir siekia 50 ir iki 60 m. Bet čia kalbama ir minima grynai apie laisvą, politiniai ar sroviniai nepriklausomą chorą, kurio tikslas yra lietuvybės palaikymas dainos ir scenos priemonėmis. Operetės Chorui šiemet sukanka 35 me-

Choro amžius, kaip ir pats darbo kelias, labai vingiuotas. 35 metus Operetės Choras savo eilėse yra turėjęs ir perleidęs per 400 lietuvišką dainą ir sceną mėgstančių žmonių ir yra pastatęs per 100 veikalų, iš kurių 34 operetes, kai kurios statytos po 8 ir 12 kartų. Pažymėtinos šios: Silvija, Šienapiūtė, Adomas ir Ieva, Kornevilio Varpai, Cukrinis Kareivis, Gražioji Galatėja, Laima, Girių Karalius, Eglė Žalčių Karalienė, Paulina, Daktaras, Beprotnamis, Grigutis, Kova už idėjas, Čigonai, Gegužės Pirmoji, Daktaras Bailys, Consilium Facultatis, Išeivis, Raganius, Vaikas ar Mergaitė, Velnias Išradėjas, Kaminkrėtis ir Malūninkas, Birutė ir eilė kitų muzikinių veikalų.Be čia paminėtų lietuviškų ir Pijaus Bukšnaičio verstinių veikalų, Operetės Dr-ja yra pastačiusi visas Miko Petrausko ir Šimkaus operetes.

Choras turėjo pertraukų, ir organizacijos vardas keitėsi. Pirmiausia gimė Scenos Mylėtojų Dr-ja, vėliau virto į Operetės Dr-ją ir ilgainiui išsivystė Operetės Choras. Vardas duotas nuo dažno operečių statymo. Pasak P. Bukšnaitį, ilgametį choro režisierių ir veikalų vertėją: „Jeigu nebūtų buvę Operetės Choro, tai lietuvių scena nebūtų sulaukusi pasauliui žinomų operečių."

Ilgą metų eilę chorą mokė Ks. Strumskis. Jis mokydavo muzikos, P. Bukšnaitis režisuodavo ir versdavo operetes. Veikalai vaidinami buvo tuo laiku pagarsėjusioje McCadden salėje Brooklyne ir Tautiškame Name. Anais laikais operetėse yra dainavę mums žinomi: J. Butėnas, F. Morkus, A. Sodeika, K. Siaurusaitis, M. Aušriūtė, M. Strumskienė, M. Kižytė, Rimkus, J. Valentis, Visminas, Česnavičiūtė, Kiduolis, Kažemėkas, V. Bukšnaitis, J. Jokubaitis, Eringis ir kt. Vyriausias roles vaidindavo bei dafnuodavo M. Strumskienė, K. B. Kriaučiūnas, kuris viso yra vaidinęs 86 veikalus, iš jų 32 operetes ir scenoje yra vaidinęs per 300 kartų.

Pirmasis pasaulinis karas choro darbų nesutrukdė, antrasis gi „davė atostogų" beveik 5 metus, nes visi vyrai, choro nariai, buvo pašaukti kariuomenėn.

Ks. Strumskis buvo ilgametis choro vedėjas, vėliau - V. Tamkiūtė - Pranckienė, kuri vadovavo nuo 1937 iki 1947 m. (išskyrus karo metus), E.Hermanienė, Jurg. Dirgenčius.Dabar chorą moko iš tremties atvykęs prof. K. V. Banaitis.

35 metų sukakčiai paminėti Operetės Choras balandžio 23 d. Labor Lyceum salėje,949 Willoughby Ave., Brooklyne, rengia jubiliejinį koncertą.Ta proga bus išleista ir choro monografija. P. Juknys

Pikietavo komunistus

Praeitą penktadienį Liet. Pil. Klubo salėje vietos komunistai buvo surengę prakalbas. Kalbėjo V. Andrulis, Vilnies redaktorius iš Chicagos, A. Bimba ir kt.

Šias komunistų prakalbas atėjo pikietuoti gana gausus būrys vyrų ir moterų. Pikietininkai, tvarkingai išsirikiavę, vaikščiojo abiem pusėm klubo namo. Kiekvienas jų nešėsi po atitinkamą šūkį. Tarp kita ko, pikietininkai priėmė rezoliuciją, kurioje reikalaujama V. Andrulį deportuoti į Sovietų Sąjungą.

Pačioje salėje susirinko apie 170 žmonių, kurių arti pusės buvo antikomunistai. Kalbėtojų nuotaika buvo labai prislėgta. Komunistams renkant aukas, publika, vietoj pinigų, mėtė sagas, kas juos dar labiau erzino.

Pastebėtina, kad komunistai, turėdami savo namus ir salę, šias prakalbas ruošė Brooklyne. Kodėl? Aiškinama,kad čia jie tikėjosi geresnių rezultatų. Bet ir čia komunistai buvo pavaišinti ta pačia "medicina", kurią jie 1941 m. pikietuodami Baltuosius Rūmus Washingtone, siūlė prezidentui Rooseveltui...

***

Balandžio 23 d. Elizabetho parapijos choras rengia įdomią pramogą parapijos salėje. Programoje: velykinių margučių varžybos, vaidinimas, koncertinė dalis, muzika, šokiai ir tt.

SIUVĖJAI IŠRINKO PAREIGŪNUS

Šalpos reikalams paskyrė 500 dolerių

Kovo 29 įvyko lietuvių siuvėjų lokalo susirinkimas, kuriame buvo renkami nauji pareigūnai. Susirinkimas, kuriame dalyvavo virš 400 narių, įvyko unijos salėje, 11-27 Arion Place, Brooklyne.

Kadangi praeitame, metiniame, susirinkime kilo nesusipratimas, tai šiam susirinkimui vadovavo ir jo tvarkos žiūrėjo specialiai atvykę siuvėjų unijos centro pareigūnai. Ši kartą viskas vyko tvarkingai.

Susirinkimui pasibaigus, buvo pranešta rinkimų rezultatai. Pasirodo, perrinkta daugelis tų pačių pareigūnų. Į lokalo valdybą ir kitas pareigas išrinkti šie asmenys:

V. Zeveskas, V. Paulauskas, L. Šerkšnys, V. Ubarevičius, A. Būbnys, S. Jackus, J. Peterson, J. Hermanas, V. Michelsonas, P. Kyrius, J. Bekulčius ir K. Čierka.

Pažymėtina, kad kai kurie jų, kaip, pavyzdžiui, V. Paulauskas (vicepirmininko pareigoms) išrinktas vienbalsiai. Visi kiti išrinkti didele balsų dauguma. Pavyzdžiui, V. Zaveskas pirmininko pareigoms — 217 prieš 147 balsus, L. Šerkšnys, kasininko pareigoms — 199 prieš 142 balsus, J. Hermanas — 202 prieš 124 balsus, A. Bubnys — 244 prieš 143 balsus ir tt.

Į būsimąją visuotinę siuvėjų konvenciją, kuri įvyks gegužės 15 d. Cleveland, Ohio, išrinkti šie delegatai: J. Hermanas, V. Zaveskas, A. Būbnys ir Ch. Kundrotas.

Kaip jau sakyta, lokalo susirinkimas vyko tvarkingai ir, reikia pažymėti, gana patriotinėje nuotaikoje, nes čia pat vienbalsiai nutarta paskirti BALF'ui 500 dolerių tremtinių šalpos reikalams.

P. Kyrius

PAVASARIO BALIUS IR ŠOKIAI

rengia

AMERICAN LEGION Lithuanian Memorial Postas No. 1763

Sekm. bal. — April 16, 1950 m., 5 val. vak.

KNAPP MANSION SALĖJE,

554 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.

Programą atliks:

Harmonijos ansamblis, vad. V. Pranckienės, V. Bekeris ir J. Vedegis, solistas Alekas Vasiliauskas.

Šokiams gros J. Tamo orkestras. Užkandžiai ir vaišės.

Įžanga $1.20 su mokesčiais.

A. Povilanskas

VELYKOS

GINKŲ SALDAINIŲ KRAUTUVĖJE

Taip, tai jau 29-tos Velykos...

Galite gauti:

Zuikių, šokoladinių kiaušinių bei įvairiausios formos saldainių pintinėlėse, pliušinių zuikučių, saldainių dėžutėse, kišeninių plunksnų, atviručių ir kitų gražių velykinių dalykų.

Krautuvė atdara kasdien iki 12 val. nakties.

Juozas, Ona ir Juozukas Ginkai

495 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EV. 4-9293

45 METAI AUŠROS VARTŲ PARAPIJAI

Tai vienintelė lietuvių bažnyčia New Yorko vyskupijoje

Pačioje New Yorko miesto širdyje, aukštų ir stambių pramonės statinių apsupta, nedideliu bokšteliu kyši kukli Vilniaus Aušros Vartų Švč. Panelės par. bažnyčia. Norėjau ją nufotografuoti, bet buvo toks didžiulis gatvėje tunelio link vykstančių automašinų judėjimas, kad net policininkas, kuris būdelėje sėdi ir ima dešimtukus už pravažiavimą tuneliu, išėjo pasižiūrėti, kaip beviltiškai taikau bažnyčią įamžinti savo kamera.

O vakarop beslenkančios saulės spinduliai taip gausiai buvo ją apibėrę ir tuo dar labiau ją išskyrę iš tos pramoninės aplinkos, kuri čia susidarė tik per paskutiniuosius 45 metus. Kai mūrininkai įmūrijo pirmuosius jos kertinius akmenis, čia aplinkui nebuvo dar jokių aukštų namų, čia riogsojo paprasti gyvenamieji namai, kuriuose savo pastogę buvo susiradę tūkstančiai viso pasaulio emigrantų, jų tarpe ir mūsų tautiečiai. Tik vėliau jau ir tuos žmones išvarė ir tuos namus nuvertė supramonintas gyvenimas.

Bet gyventų ir vargtų dienų pėdsakai liko. Anų dienų lietuviai, savo sunkiai uždirbtuosius dolerius sumetę, nupirkę žemės gabalą ir pastatę dievnamį, ilgiems laikams paliko savo kultūrinį paminklą. Ši kukli bažnytėlė, šiandien jau 45 metus stovinti prie neramios judėjimu gatvės, kiek daug lietuvių dvasios ryžto ir stiprumo rodo.

TARP PAGELTUSIŲ BAŽNYČIOS KNYGOS LAPŲ

Pageltę, labai pageltę, jau vos besilaiko, tie parapijos metrikinės knygos lapai, kuriuos dabar verčia klebonas kun. Jurgis Gurinskas. O iš jų puikiai gali matyti parapiją. Štai, ir pati jauniausioji parapijos narė: 1905 m. gruodžio 7 d. Bagdonavičių dukrelė pakrikštyta Onos Pranciškos vardu, o 1906 m. sausio 14 d. klebonas surišo Lyganarį Joną ir Oną Skaminčiūtę. Liudininkais buvo P. Ikamas ir Pr. Ramanauskienė. Gal ir galvon tada neatėjo tiems žmonėms, kad jų pavardės bus pirmosios tos senos parapijos senoje knygoje. Ir jomis prasideda knygos, kurios rodo parapijos tikinčiųjų šeimos judėjimą.

Ir taip, pvz., 1906 m. įregistruota 90 krikštų, 1912 m. — 95, 1918 m. — 80, 1926 m. — 29, o paskutiniaisiais — 1949 m. — 7 krikštai. Bet tai rodo, kad nuo tam tikrų metų parapijiečių skaičius ėmė mažėti. Ir tikrumoje taip buvo. Gausi parapija pradėjo retėti nuo to laiko, kai imta statyti tunelis, kai, nugriovus gyvenamuosius namus, jų vietą užėmė pramonės namai.

KRYŽIAUS KELIAIS UŽ SAVO TEISES

Jei pirmasis šios parapijos klebonas kun. Šeštokas būtų numatęs tuos visus vargus, kuriuos teko pakelti jo parapijiečiams, kai jis paliko parapiją ir išvyko Lietuvon, tikriausiai jis būtų ilgai pagalvojęs, prieš ją palikdamas.

Klebonas kun. J. Gurinskas

O parapijiečiai ir prisikentėjo ir prisitampė, tiesos ieškodami ir savo teises gindami.

Reikalas gi buvo paprastas ir aiškus: lietuvio kunigo nesant, buvo paskirtas airis, kun. Lambe, kuris ne tik nelaikė lietuviams pamaldų, bet ir užrašus lietuviškus nulupinėjo nuo altoriaus ir nuo kryžiaus kelių. Savo bažnyčioje lietuviai pasijuto kampininkų vietoje. Skaudėjo širdį nevienam jų, ir susidaręs parapijiečių komitetas visą Golgotą išėjo. O tas sunkusis laikotarpis užtruko nuo 1937 iki 1942 m. J. Kšenaitis, J. Šadeika, A. Stankevičius, K. Kavaliauskas ir J. Jonušas — tai to komiteto nariai, kurie pėsti ir važiuoti pasiekė ir Vyskupijos Kuriją ir Popiežiaus Delegatūrą ir Lietuvos Valstybės atstovybes, savo bažnyčią atgauti norėdami. Bet laimėjo tik tiek, kad buvo paskirtas lietuvis kunigas lietuviams pamaldas laikyti. Nepasitenkino parapijiečiai nė tada, kai vienas tokių kunigų, Pauliekas, susitaręs, matyt, su airiu kun. Lambe, lietuviams atskirai įsteigė koplyčią Bronxe. Pirmą sekmadienį čia pasirodė 18 — 20 lietuvių, bet vėliau šias pamaldas imta boikotuoti. Broliai su broliais susipyko, kaimynės žvairavo, nesisveikino tarp savęs anksčiau buvę geri bičiuliai vien tik dėl to, kad vieni norėjo palaikyti Bronxo koplyčią, o kiti reikalavo savo teisių nuosavoje bažnyčioje.

PAGALIAU IR LIETUVIS KLEBONAS

Tokia padėtis užtruko ligi 1942 m., kada Maspetho klebono kun. J. Balkūno patariamas, tik ką iš Lietuvos atvykęs kun. Jurgis Gurinskas, pradėjo šioje parapijoje vikarauti. Veikiai ir pati bažnytinė vyriausybė gavo progos įsitikinti, kad father Lambe priešiškai nusiteikęs lietuvių atžvilgiu. Nuo 1942 m. vasario 1 d. kun. J. Gurinskas Kurijos pagaliau paskiriamas klebonu.

"Perėmiau parapiją apleistą ir su 23,000 dol. skolų, — sako kun. J. Gurinskas. — Tuojau pat reikėjo padaryti pagrindinį remontą bažnyčioje. Įrengta nauji vargonai, sutvarkytas altorius. Visa tai pareikalavo $17,000, kuriuos sudėjo parapijiečiai lietuviai ir svetimtaučiai. Ir ligi šiolei jau tik $10,000 skolų teliko. Vis mokame pamažu. Šiemet esame numatę pastatyti naują zokristiją, kurios pastatymas kaštuos $6,000. Jau pasirašytas kontraktas, ir po Velykų pradedamas darbas. Yra gerų parapijiečių, kurie savo aukomis parapiją paremia, kitaip sunku būtų išsiversti."

Čia pat klebonas prisimena, ir kitą parapijos veiklą. Yra Vyčiai, šv. Vardo ir Rožančiaus draugijos. Anksčiau buvo moterų choras, dabar naujasis parapijos vargoninkas — neseniai iš tremties atvykęs Lietuvos operos solistas Ipolitas Nauragis organizuoja vyrų sekstetą. Pastoracijos darbe klebonui talkininkauja vikaras dr. M. Ražaitis, prieš porą metų atvykęs iš tremties. Taigi, visas personalas lietuviškas ir dabar jau nėra jokio pavojaus, kad svetimieji parapiją užvaldytų. Klebonui talkininkauja pačių parapijiečių rinkti iždo globėjai: R. Dulskis ir K. Kavaliauskas.

Dr. kun. M. Ražaitis

DABARTINIAI PARAPIJIEČIAI

Taip, kaip pakitėjo šio miesto rajono veidas, taip pakitėjo ir lietuviškosios parapijos šeima. Dabartiniu metu parapijai priklauso per 350 šeimų, gyvenančių čia, Bronxe, Jonkers, Staten Island ir White Plains. Pamažu įsirašo ir naujų, iš tremties atvykstančių lietuvių. Štai, ir metrikinės knygos paskutiniuosius gimimo skyriuje užregistravo Rimvydo ir Giedrės Sidaravičių sūnelį Raymondą Vytenį, o vedybų metrikoje taipgi figūruoja dypukai: Stasys Draskinis ir Mira Strangalytė.

Ir taip, kaip prieš 45 metus. Vėl lietuviai, kaip ir tada, plaukia iš Europos, ir išlipę krantan, susikūrę gūžteles, ir apsirūpinę duonos kąsniu, jungiasi bažnytinėn lietuviškon bendruomenėn. O jei prieš 45 metu čia nebūtų bažnyčios reikalais susirūpinę lietuviai ir paskui taip kietai kovoję už savo teises, kažin, ar dabar jie begalėtų čia savo gimtąja kalba garbinti Viešpatį ir ar Manhattanas didžiuotųsi savo vienintelių lietuvišku dievnamiu visoje New Yorko vyskupijoje?..

S. N.

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE...

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.

Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO.

Manufactures of

FINE CLOTHES FOR MAN

1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y.

GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).